

Lokální identita jako základní determinant rozvoje území

Bakalářská práce

Vedoucí práce:
Mgr. Ing. Hana Vavrouchová, Ph.D.

Vypracovala:
Nela Liznová

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci: **Lokální identita jako základní determinant rozvoje území** vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce paní Mgr. Ing. Haně Vavrouchové, Ph.D. za vedení této práce, odborné připomínky a velmi cenné rady a pomoc při sepsání této práce.

Abstract

Liznová, N., *Local identity as a basic determinant of area development*. Bachelor thesis. Brno: Mendel University in Brno, 2016.

Bachelor thesis deals with local identity as a basic determinant of area development. The first part is literature review, which deals with local identity, regional development and landscape potential. The second part, application part, deals with the description of the cadastral territory of Sloup, survey and proposal management.

Keywords

Local identity, regional development, territory.

Abstrakt

Liznová, N., *Lokální identita jako základní determinant rozvoje území*. Bakalářská práce. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2016.

Bakalářská práce se zabývá lokální identitou jako základním determinantem rozvoje území. První část práce je literární rešerše, která se zabývá lokální identitou, regionální rozvojem a krajinným potencionálem. Druhá část, aplikační část, se zabývá popisem katastrálního území Sloup, dotazníkové šetření a návrh managementu.

Klíčová slova

Lokální identita, regionální rozvoj, území.

Obsah

1	Úvod a cíl práce	10
1.1	Úvod.....	10
1.2	Cíl práce.....	11
1.3	Metodika práce	11
2	Literární rešerše	13
2.1	Region	13
2.2	Identita.....	13
2.3	Lokální identita.....	13
2.4	Regionální identita.....	14
2.5	Regionální rozvoj.....	15
2.5.1	Udržitelný rozvoj	17
2.6	Regionální politika.....	17
2.7	Přírodní potenciál.....	18
2.7.1	Krajina a krajinný ráz	18
2.7.2	Venkov.....	21
2.8	Strategické plánování.....	22
2.9	Lidský potenciál	23
3	Aplikační část	24
3.1	Vymezení regionu a charakteristika	24
3.2	Primární krajinná struktura.....	26
3.2.1	Geomorfologická charakteristika území	26
3.2.2	Geologické podloží.....	27
3.2.3	Reliéf.....	27
3.2.4	Pedologické poměry	28
3.2.5	Hydrologické podmínky	28
3.2.6	Klimatické poměry	28
3.2.7	Biota.....	29

3.2.8	Potencionální přirozená vegetace.....	29
3.3	Sekundární krajinná struktura.....	29
3.3.1	Krajinný pokryv – LAND COVER.....	29
3.3.2	Využití krajiny – LAND USE.....	30
3.3.3	Aleje.....	30
3.3.4	Historický vývoj území.....	31
3.3.5	Demografický vývoj.....	32
3.3.6	Ekonomické prostředí.....	34
3.3.7	Technická vybavenost.....	35
3.3.8	Doprava.....	35
3.3.9	Školství.....	35
3.3.10	Zdravotnická oblast.....	35
3.3.11	Obchod a služby.....	35
3.3.12	Cestovní ruch a rekreace.....	36
3.3.13	Stravovací a ubytovací možnosti.....	36
3.4	Terciární krajinná struktura.....	37
3.4.1	Ochrana krajiny.....	37
3.4.2	Kulturní a společenské prostředí a spolková činnost.....	38
3.4.3	Významné kulturní hodnoty.....	39
4	Dotazníkové šetření	40
5	Diskuze	42
6	Závěr	46
7	Literatura	47
	Přílohy	53
	Výsledky dotazníkového šetření	64
	Dotazník	70
	Seznam zkratek	73

Seznam obrázků

Obr. 1	Vymezení regionu v rámci celé české republiky	12
Obr. 2	Dimenze regionální identity	15
Obr. 3	Dvojí chápání regionálního rozvoje	16
Obr. 4	Strategické plánování, strategický plán a strategické řízení.....	22
Obr. 5	Mapa širších vztahů	24
Obr. 6	Poloha katastrálního území Sloup v Moravském krasu	25
Obr. 7	Geomorfologické zobrazení území Sloup	27
Obr. 8	Makrostruktura krajiny	30
Obr. 9	Aleje na katastrálním území Sloup v Moravském krasu	30
Obr. 10	Graf s počtem obyvatel.....	33
Obr. 11	Věková struktura obyvatel v obci Sloup ke dni 1. 1. 2015	33
Obr. 12	Vzdělanostní struktura obyvatel v obci Sloup podle Sčítání lidí, domů a bytů 2011	34

Seznam tabulek

Tab. 1	Kategorie charakteristik krajinného rázu	20
Tab. 2	Počet zahraničních návštěvníků v Sloupsko – šošůvských jeskyní v roce 2015 (nad 100)	25
Tab. 3	Geomorfologické podmínky	26
Tab. 4	Zvláště chráněné části území Sloup	38

1 Úvod a cíl práce

1.1 Úvod

Od začátku lidské existence se obyvatelé sjednocovali v sídlech. Krajina se postupem času měnila a přetvářela. Největší koncentrace sídel byla v příznivých klimatických podmínkách a v okolí vodních zdrojů. Velmi důležitý aspekt u osídlování byla úrodná půda pro pěstování potravin a rovněž výskyt zvěře v místních lesích. Postupem času lidé budovali svoje sídla i u zajímavých přírodních útvarů, které zjišťovaly způsob získávání živobytí.

S prodlužováním doby žití na určitém území vznikaly určité návyky, tradice a způsoby chování skupiny obyvatelstva. Tyto zvyklosti se mohly měnit a rozšiřovat o životní zkušenosti získané působením obyvatel v jiných oblastech a jejich návratů do rodiště.

Moje bydliště je vstupní branou do Moravského krasu. Dominantní postavení v celém krasovém území mají Punkevní jeskyně. Významnou roli sehrávají Sloupsko-Šošůvké jeskyně, jejichž centrálním sídlem je městyse Sloup. Vzhledem k umístění Sloupsko-Šošůvských jeskyní v nádherné krajině jsem se rozhodla psát svoji bakalářskou práci právě o těchto jeskyních a okolí. Vybrala jsem si téma *Lokální identita jako základní determinant rozvoje území*, protože chci studovat identitu městyse Sloup a jak ho ovlivňují právě známé jeskyně. Jak se na tenhle světoznámý skvost dívají obyvatelé městyse. Jsou na něj hrdí, a je to důvod proč chtějí v obci bydlet nebo naopak z ní odcházejí? Jaký má celkově existence jeskyní pro obyvatele význam.

Práce je zaměřená na již zmíněné Sloupsko-Šošůvské jeskyně, které jsou na území městyse Sloup. Skládá se ze dvou částí, teoretická a aplikační.

V první části se zaměřuji na literární rešerši, kde popisuji a vysvětluji pojmy, se kterými se setkáváme v části aplikační. Popisuji pojmy a věci s nimi související.

Aplikační část se zaměřuje na podrobný popis katastrálního území Sloup a na jeho charakteristiku z hlediska geologie, geografie, demografie a z hlediska přírodního potenciálu. Další část je zaměřená na dotazníkové šetření, kde jsou dotazováni obyvatelé městyse na otázky zaměřené na identitu městyse Sloup. Cílem je zjistit, jaký mají obyvatelé území názor na své žití. Nakonec jsem navrhla management hodnot rozvoje obce.

1.2 Cíl práce

Cílem práce je vedle sumarizace teoretických poznatků a analýzy konkrétního území též konstrukce základních vývojových trendů území v kontextu České republiky a determinace úlohy lokální identity v rozvojové praxi.

Mezi dílčí cíle práce patří:

- Přírodní, socioekonomická, kulturní a historická charakteristika vybraného území
- Identifikace hodnot a limitů
- Návrh základního managementu hodnot a rozvoje potenciálu
- Dotazníkové šetření zaměřené na lokální identitu a její determinanty

1.3 Metodika práce

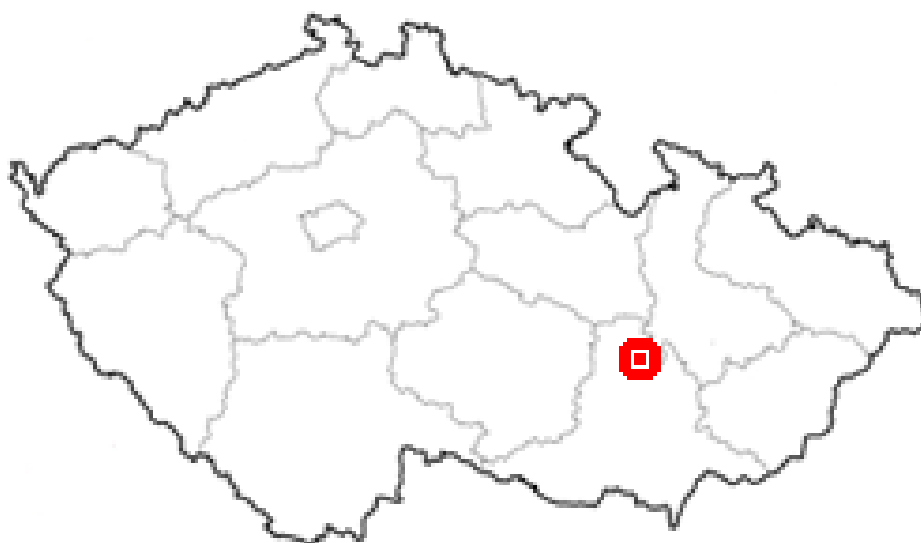
Bakalářská práce se dělí na dvě části. Na část teoretickou a část aplikační.

Teoretická část práce se zabývá rešerší odborné literatury. V rešerši jsou obsaženy pojmy, které jsou vysvětleny a později jsou použity v části aplikační. V teoretické části jsou popsány pojmy, jako je lokální a regionální identita, regionální rozvoj, regionální politika, strategické plánování a lidský potenciál.

Aplikační část se zabývá strukturou krajiny území Sloup. Území je řešeno z hlediska primární, sekundární a terciární struktury krajiny. Později, na základě vyhotovených dotazníků, které jsem rozdala obyvatelům městyse a pomocí stránek Survio.cz jsem jej rozposlala dál a poprosili obyvatelé o vyplnění. Dotazníkové šetření je zaměřené na identitu městyse Sloup a je určené pro obyvatelstvo obce. V další kroku aplikační části je navrhnutý základní management hodnot a rozvoje potenciálu území.

Cíle bylo dosaženo nejprve pomocí studia odborné literatury, dále analýzou území pomocí knih a internetových portálů, terénním průzkumem, dotazníkovým šetřením a komparací jeho výsledků.

Městys Sloup se nachází na Moravě, na severu Jihomoravského kraje. Sloup je severní vstupní branou do Moravského krasu. Důležitou součástí městyse jsou Sloupsko-Šošůvské jeskyně. Nesmíme však opomenout velkou kulturní památku, kterou je barokní kostel Panny Marie Bolestné, kde se každoročně konají velké poutě. Důležitou památkou je jeskyně Kůlna, kde byly nalezeny kosterní pozůstatky člověka neandrtálského, a je evropským archeologickým unikátem. V městyse se také nachází tři památné lípy.

Obr. 1 Vymezení regionu v rámci celé české republiky
Zdroj: turistickestitky.cz

2 Literární rešerše

2.1 Region

Pod pojmem region si představíme územní celek, který je podle určitých kritérií vyčleněn z širšího území. Tohle kritérium je voleno za určitým cílem a to sociálním, ekonomickým, prostorové uspořádání a jiné. (Majerová, Kostecký, Sýkora, 2011)

Jedno z pojetí ztotožňuje region s krajem. Podle Zákona č. 129/2000 Sb. o krajích § 1 odstavec 1: *Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.* A § 1 odstavec 3: *Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje (dále jen "zastupitelstvo"); dalšími orgány kraje jsou rada kraje (dále jen "rada"), hejtman kraje (dále jen "hejtman") a krajský úřad. Orgánem kraje je též zvláštní orgán kraje (dále jen "zvláštní orgán") zřízený podle zákona.*

2.2 Identita

Termín běžně používaný v psychologii a také sociologii. Pod pojmem identita v psychologickém slovníku nalezneme popis totožnost, jednotnost a neměnnost celku, shodnost živých, ale i neživých entit. (Geist, 2000)

Hartl (1993) uvádí identitu jako soubor rysů, podle kterého je jedinec známý v určité specifické skupině.

Kolektiv autorů¹ popisuje identitu jako výraz potřeby lidstva příslušet k vyššímu celku. Typy identity pak vychází z příslušnosti k nějakému určitému území nebo i politickému celku (například stát, region, obec), etnické skupině, ideologii, ke kultuře a podobně (dále jen apod.).

Roubal (2013) v podstatě popsal identitu jako nějaký vztah, kdy subjekt bývá s něčím ztotožňován.

2.3 Lokální identita

Lokální identita je základ tradičních rituálů a hodnot a také míst v procesu globalizace v soudobém světě. (Sekot, 2008)

¹ *Vize rozvoje České republiky do roku 2015*. 1. vyd. Praha: Gutenberg, 2001. ISBN 80-86349-02-0.

Patočka, Heřmanová (2008) definují lokální identitu jako vnitřní pocit příslušnosti k určitému územnímu společenství lidí, ale i k samotnému území. Můžeme tedy lokální identitu chápat jako pocitový vztah jednotlivce i skupiny obyvatel k prostoru přírodnímu, sociálnímu, ale i politickému, který je těmito obyvateli obýván. Obyvatelé jsou seznámeni s kulturou, krajinou, mentalitou a způsobu života na daném území. Představuje informace o způsobu života, ale také o postojích a hodnotách těchto obyvatel.

Probíhá tu proces ztotožnění se (identifikace), vedoucí k lokální identitě, který je oslabován, posilován, nebo dokonce urychlován mnohými faktory. Mezi hlavní faktor řadíme dlouhodobost a kontinuitu pobytu v určité lokalitě. Další důležitým faktorem je existence historicky významných objektů, kulturních památek, architektury, svázanost místními slavnými rodáky, tradicemi, životním prostředím, vzácnými prvky v krajině a mnoho dalších faktorů.

Někdy vede silně vyvinutá lokální identita až k tak zvanému lokálnímu patriotismu, kdy jsou obyvatelé hrdí na území a často to bývá považováno za zkreslené vnímání ztotožněného území.

2.4 Regionální identita

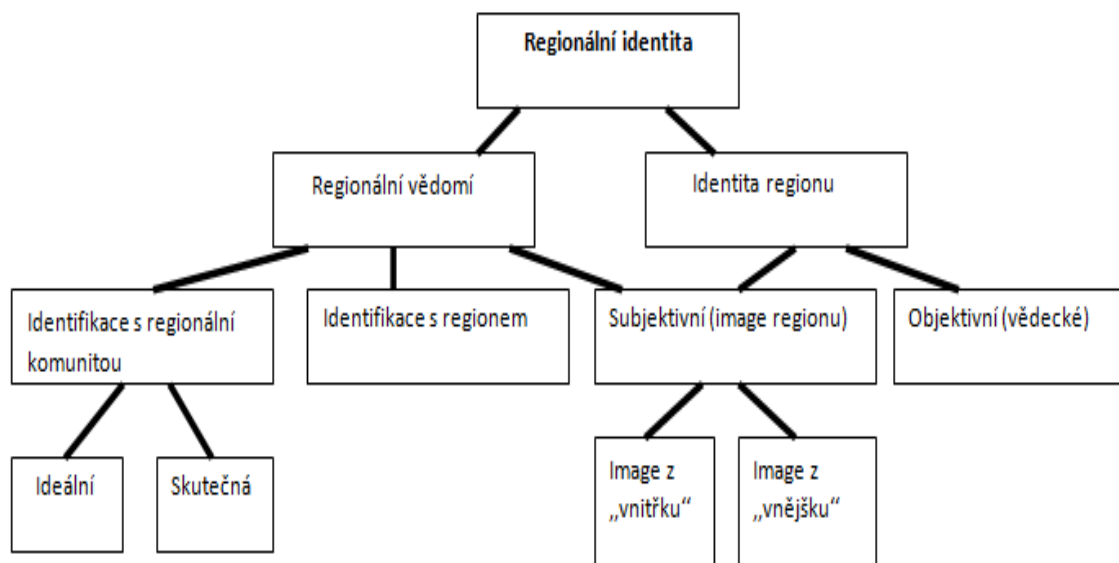
Sugar (2002) popisuje, že regionální identita zahrnuje zvyky, hodnoty, tradice, folklór, mýty, chování, historii (rodinná, sousedská, komunitní, státní i regionální), hovorové výrazy. V regionální identitě mohou být také zahrnuty změny terénu a teploty. Přestěhování do nového regionu znamená, že si nováček musí osvojit a naučit se významné hodnoty nového místa, než se stane součástí jeho identity.

Regionální identita je jako specifické pole, které umožní lidem náležet k místu. (Kneafsey, 1998 In Cronin, O'Connor, 2003)

Pojem regionální identita dle autorů Waack, Garsztecki, Scherm (2012) se začíná obnovovat ve východní a střední Evropě až po pádu socialismu. Nejprve si lidstvo uvědomilo, že je nutné znovu obnovit regiony a regionalismus. To znamenalo, že se musel zrušit centralismus, který byl v socialismu nařízený. To znamenalo posílení role regionální samosprávy. Region není chápán jen jako uzavřený, geografický prostor, ale jako síť sociálních vztahů a kulturních prostor.

Paasi (2002) definuje stádia k vytvoření regionální identity

1. Utvoření prostoru
2. Vytyčení tvaru
3. Vznik a rozvoj institucí
4. Vytyčení administrativní role regionu

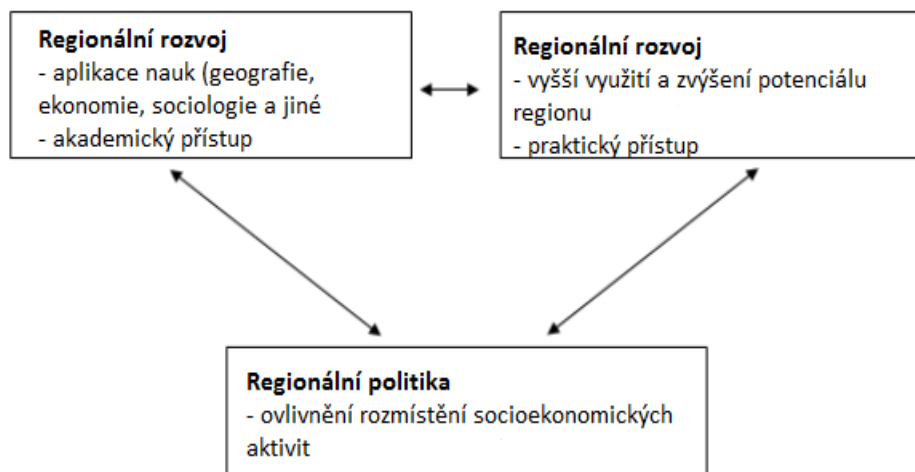
Obr. 2 Dimenze regionální identity
Zdroj: Paasi (2002)

Lokální identitu popisujeme jako ztotožnění se s místem či územím, zatímco regionální identita se vyznačuje zvyky, tradicemi a kulturou obecně, které ovlivňují způsob života obyvatel území.

2.5 Regionální rozvoj

Wokoun (2008) ve své publikaci uvádí, že regionální rozvoj lze chápat ve dvou přístupech. První z nich je přístup praktický. Praktické chápání je zvyšování potenciálu území v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využívání přírodních zdrojů. Tento přístup najdeme v institucích, jako jsou krajské, městské a obecné úřady a v soukromých společnostech.

Druhý přístup, akademický, používáme při aplikaci nauk, jako jsou ekonomie, geografie, sociologie, ale i vztahy ve vymezeném území, ovlivněné přírodně-geografickými, ekonomickými a sociálními podmínky. Tohle chápání je často nazýváno regionalistikou, bývá typické pro akademickou sféru.

Obr. 3 Dvojí chápání regionálního rozvoje

Zdroj: Wokoun, 2008

Podle autora Karla (2012) je rozvoj území činnost, které se věnují představitelé veřejné správy. Regionální rozvoj zahrnuje hospodářský rozvoj, sociální rozvoj i rozvoje jednotlivých složek, jako jsou například (dále jen např.) rozvoj dopravy, rozvoj podnikání.

Hlavním důvodem rozvoje regionu je zlepšování podmínek v regionu k udržování a růstu blahobytu obyvatel daného regionu. Zlepšování podmínek by mělo zahrnovat ekonomický růst, lepší sociální prostředí, ve smyslu sociálních služeb, zdravotnictví ale i ve školství, také zlepšování životního prostředí a zamezení zbytečného plýtvání zdrojů v regionu.

Autor Viturka (2010) popisuje, že se pojem regionální rozvoj začal velmi často používat až po vstupu České republiky do Evropské Unie. Výrazně je posilována a provedena decentralizace veřejné správy. S tímhle je spojená pozornost věnovaná regionální politice, která je často považována za odpovědi na nové výzvy, příležitosti a ohrožení, globalizované ekonomice v principu „mysli globální, jednej lokálně“.

Beran, Dlask (2005) chápou rozvoj jako proces zlepšování se pomocí rozšiřování, zvětšování nebo dokonce zdokonalování. Změny jsou ovlivněny složkami hospodářství a probíhají v různých cyklech. Dlouhodobě je rozvoj závislý na technických vynálezech a inovacích. Rozvoj je tedy závislý na technických schopnostech.

2.5.1 Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj je podle Kadeřábkové, Pekové (2012) chápán jako strategický přístup k rozvoji území, který pomocí různých prostředků, zejména technologií, umožňuje uspokojovat potřeby a priority jednotlivců při respektování životního prostředí, ale i kvality života v území, kde rozvojové procesy probíhají.

Lokální a regionální samosprávy potom musí zapojovat jak aktéry (podnikatele, investory) tak i občany na zpracování strategických, rozvojových, projektových a dalších dokumentů, aby mohli nepříznivý vývoj v rozvoji území do značné míry ovlivnit a zabránit tak negativním dopadům na udržitelný rozvoj.

2.6 Regionální politika

V důsledku regionálních problémů a regionální nerovnoměrnosti vzniká regionální politika. V moderní regionální politice uvažujeme o cílu jako o podpoře harmonického a udržitelného ekonomického rozvoje, velký důraz je kladen na ekonomický růst a zvyšování regionální konkurenceschopnosti. Je možné tedy říct, že regionální politika představuje souhrn přímých i nepřímých investic státu (ale i nadnárodního seskupení), regionů, měst, obcí směřujících k optimalizaci ekonomických i mimoekonomických aktivit. (Viturka, 2010)

Hlavní cíle politiky v období 2007 - 2013

- Cíl 1 – konvergence – podpora tvorby pracovních míst v regionech, kde je HDP na obyvatele nižší než 75% průměru Evropské Unie
- Cíl 2 – regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost – zaměření na ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech, kde je vyšší než 75% průměru HDP na jednoho obyvatele

- Cíl 3 evropská územní spolupráce – spolupráce regionů, ležících na hranicích jednotlivých států

Pro období 2014-2020 byly stanoveny pouze 2 cíle

- Cíl 1 investice pro růst a zaměstnanost
- Cíl 2 evropská územní spolupráce (Palatková, Zichová, 2014)

V obou programových obdobích můžeme vidět, že pro regionální politiku je velmi důležitá evropská územní spolupráce. V období 2007 – 2013 se regionální politika zabývala tvorbou pracovních míst, to zůstalo i v programovém období 2014 – 2020, už ale není v tomto programovém období daná procentuální podmínka průměrného HDP na jednoho obyvatele.

Pro potřeby regionální politiky Evropské Unie vznikly územní jednotky- Nomenklatura územních statistických jednotek:

- NUTS 1 – velká oblast daného států
- NUTS 2 – velikost dosahuje jeden až dva miliony obyvatel
- NUTS 3 – úroveň okresů, případně krajů, velikost se pohybuje kolem 200 – 400 tisíc obyvatel
- NUTS 4 – tvořeno na úrovni menších okresů nebo mikroregionů
- NUTS 5 – nejnižší stupeň, odpovídá obcím (Malach, 2005)

2.7 Přírodní potenciál

2.7.1 Krajina a krajinný ráz

Zákon č. 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny, § 12 definuje: “Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.”

Krajina je územní celek, který se odlišuje od okolních celků. Krajina má přirozené hranice, vyznačuje se vnitřní homogenitou a osobitou strukturou. (Buzek, 1994)

Löw (2011) popisuje, že k určení krajinného rázu používáme prvky:

- Podnebí
- Topografii povrchu
- Půdu
- Historii osídlení a související kulturní faktory
- Velikost a tvar pozemků
- Prostorové uspořádání plužin a sídel
- Pohledová uzavřenost/otevřenost uspořádání krajiny
- Výskyt polopřirodních ekosystémů nelesních i lesních

Tab. 1 Kategorie charakteristik krajinného rázu**Zdroj: Lipský, Romportl, 2006**

<p>1. Biofyzikální (primární krajinné složky)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geologické • Geomorfologické – typy a tvary reliéfu • Klimatické (teplota, srážky, apod.) • Půdní (černozemě, hnědozemě, luvizemě, kambizemě, podzolové půdy, gleje, pseudogleje, apod.) • Hydrologické • Vegetační • Krajinný pokryv • Flóra, fauna, biodiverzita
<p>2. Kulturní (sekundární krajinné složky)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Využití ploch (land use) • Technologie obdělávání půdy a obhospodařování krajiny • Tvary pozemků, rozhraní, komunikace, sídla, budovy a další • Prostorový vzor využívání krajiny (pattern) • Zrnitost a mozaikovitost krajiny
<p>3. Spirituální a estetické (terciární krajinné složky)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Historie, dědictví a paměť krajiny • Tradice a ochrana • Socioekonomické a demografické aspekty • Vnímání a zkušenost • Estetika a krása • Genius loci a genius regionis

Krajinný ráz bývá popisován z hlediska primární, sekundární a terciární struktury krajiny.

Primární struktura krajiny je přírodní subsystém krajiny. Řadíme sem všechno, co vzniklo nezávisle na člověku. Je to vrstva části vnějšího světa, nad kterou člověk nemá přímou kontrolu a nedokáže ji ovládat. Do primární struktury řadíme geomorfologické a geologické podloží, klima, pedologii, hydrologii, vegetaci, faunu, flóru a biodiverzitu.

Sekundární struktura krajiny je kulturně – technický subsystém. Je to složka, která je přetvořená člověkem z primární struktury. Například využití krajiny (LAND USE) a krajinný pokryv (LAND COVER).

Terciární krajinná struktura je kulturně – historický subsystém krajiny. Je tvořen hmotnými výtvary, které jsou spjaty s dobou jejich vzniku. Vzniká společně se sekundární strukturou krajiny. Spadá sem např. obyvatelstvo, průmysl, doprava, zemědělství, tradice, zvyky, služby a rekreace. (Löw, Míchal, 2003)

2.7.2 Venkov

Klufová (2015) popisuje venkov jako spojení s neměstskou, zemědělskou a krásnou krajinou, kde je klid a staromódní způsob života.

Terluin (2001) uvádí dva druhy pojetí významu – venkov jako typ lokality (prostor) a venkov jako sociální reprezentaci.

Majerová, Kostelecký a Sýkora (2011) vymezují venkov v České republice jako charakter našeho osídlení, zástavbou sídel a nízkým podílem rozvolněných způsobů osídlení (například samot).

Definování venkova je tedy řídcem osídlený prostor, ve kterém má důležitou roli zemědělství, bydlení a dříve také rekreace. Jako venkovský prostor se označuje venkovské osídlení a krajina v jejich okolí, jako je například zemědělská půda, vodní plocha ... Největším problémem venkovských regionů je nedostatek pracovních podmínek pro obyvatelé obce, nedostatečná technická infrastruktura, nízká úroveň služeb, špatná věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Jedno z členění venkovské oblasti v České republice:

1. Příměstský venkov – území v blízkosti velkých měst
2. Mezilehlý venkov – území ve větší vzdálenosti od velkých sídel
3. Odlehlý venkov – periferní venkovské oblasti, málo obydlené, izolované od velkých sídel a frekventovanějších dopravních sítí (Majerová, Kostelecký, Sýkora, 2011)

Můžeme uvažovat o tom, že venkovské osídlení je spíše pro žití, nežli ekonomická výkonnost území. Ve venkovském osídlení je menší možnost kariérního růstu, z důvodů menšího množství pracovních možností. Z tohoto důvodu raději obyvatelé území dojíždějí do větších měst za lepší práci, aby mohli profesně růst. Je zde také možnost

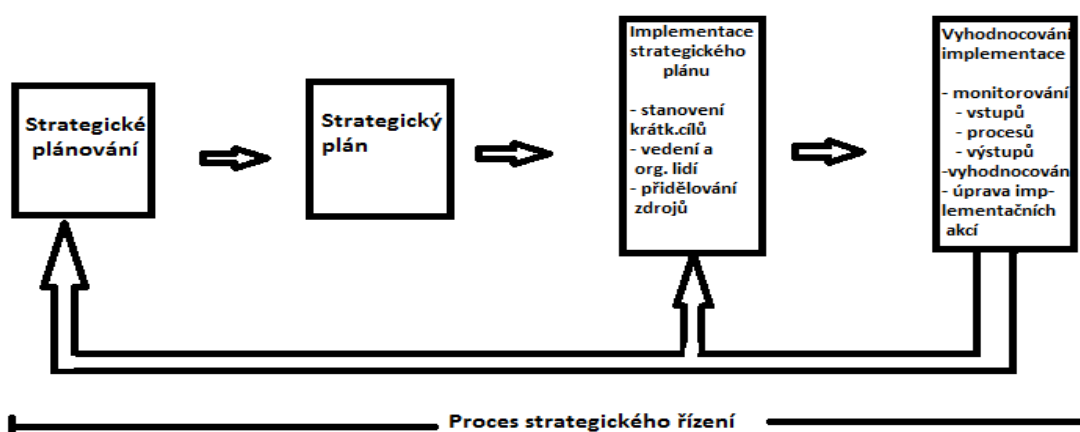
přestěhovat se za prací, ale v současné době se lidé spíše opět stěhují za klidem do menších sídel.

2.8 Strategické plánování

Slovo plánování nám obecně udává nějaký pohled do budoucnosti. Abychom zajistili správný odhad budoucího vývoje, je nutné vycházet ze současného stavu. Během tohoto procesu vzniká představa, čím by se měl region zabývat, co by se mělo v regionu rozvíjet a jakou cestou toho dosáhnout. Základním způsobem rozvoje je strategické plánování, díky němu se hledají správné možnosti jak omezit negativní vývoj a podpořit pozitivní východisko či předpoklady rozvoje. Plánování je například na národní, regionální (krajské) úrovni a místní (mikroregionální). (Škrabal a kolektiv, 2006)

Strategické plánování je proces, během něhož vzniká představa, jak by měla obec dosahovat dlouhodobých cílů. Těchto cílů by se mělo dosahovat ve spolupráci vedení obce se správní radou, se zastupitelstvem, s radou obce, odborníky, ale i s obyvateli území. Strategické plánování by mělo obsahovat, co by se mělo rozvíjet, jaké služby by měli být v obci nabízeny, ale i chování obce. Musí se uskutečňovat strategické rozhodování, strategické záměry a formulovat různé strategie k dosažení chtěných výsledků.

Strategický plán je dokument, který zachycuje výsledky strategického plánování. (Rektořík, 1999)

Obr. 4 Strategické plánování, strategický plán a strategické řízení

Zdroj: Rektořík, 1999

Podle autorů Půček a Koppitz (2011) je strategické plánování součástí strategického řízení. Zaměřuje se na analýzu a vytvoření strategického plánu.

Účel je vytvoření vize obce a cílů, aktivit a projektů, indikátorů pro měření cílů a samozřejmě i samotné financování.

2.9 Lidský potenciál

Vodák, Kucharčíková (2011) pod pojmem lidský potenciál chápou soubor dispozic a předpokladů jedince, které jsou orientované na výkon činností, které umožňují instituci či podniku postupovat vpřed a pomáhají zvyšovat jejich konkurenceschopnost. Lidský potenciál je prvek dynamičnosti a vztahuje se k budoucnosti.

Lidské zdroje jsou vnímány jako lidé v pracovním procesu. Jsou to lidé, kteří jsou schopni seberealizace v určité činnosti, kterou vykonávají na základě vlastního rozhodnutí.

Naopak Plamínek (2011) uvádí, že lidské zdroje nejsou lidé, ale potenciál k výkonu, jehož nositeli jsou lidé. Výkon je dobře definovatelný a měřený, ale lidské zdroje jsou obtížněji hodnocené, proto představují potenciál, který může být viditelný a měřitelný výkony.

Ale z psychologického hlediska jsou různé pohledy na lidský potenciál. Pohledy zahrnují buď stabilní faktory, jako jsou například schopnosti, nebo proměnlivé faktory, například příprava a motivace. Dále jak už bylo řečeno se lidský potenciál těžko hodnotí. (Mudrák, 2015)

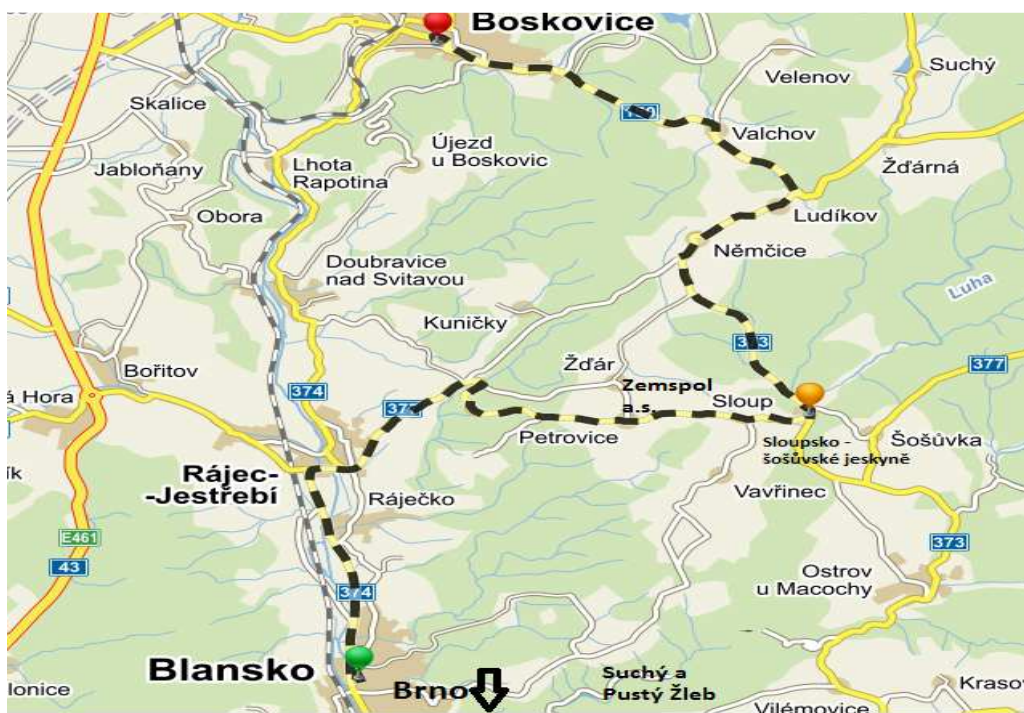
V kontextu obce můžeme chápat lidský potenciál jako soubor možností a schopností při vedení územního celku. Vedení obecních úřadů ovlivňuje chod daného území. Na těchto funkcích by měli působit pouze lidé schopní vést dané obce a rozvíjet životní podmínky všech občanů, které v daném území žijí.

3 Aplikační část

3.1 Vymezení regionu a charakteristika

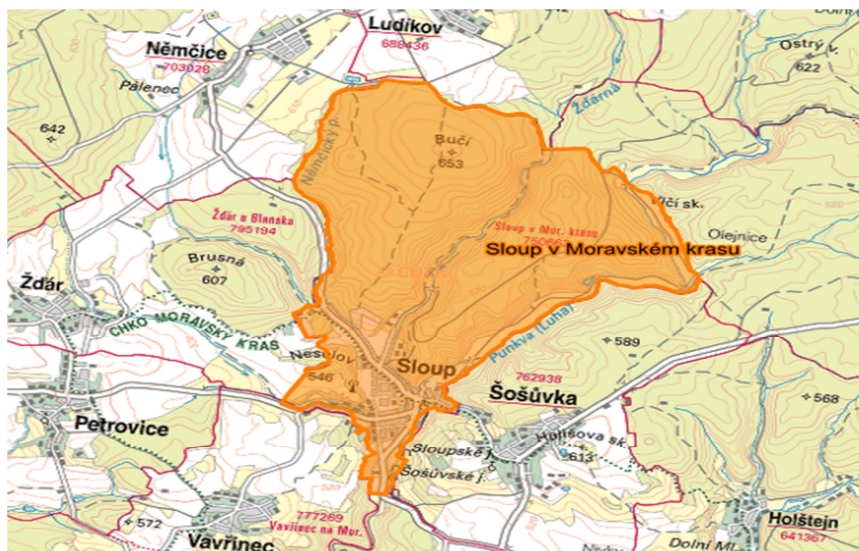
Území městyse Sloup se nachází v jihovýchodní části České republiky, to znamená na jižní Moravě. Region leží na severu Jihomoravského kraje a rozkládá se v nejsevernější části Moravského krasu, v povodí řeky Punkvy. Když se podíváme na obrázek číslo 5, tak vidíme, že nejbližší město je Blansko, což je okresní město území a je vzdáleno 15 kilometrů od obce Sloup. Další větší město v blízkosti území Sloupu jsou Boskovice, které jsou vzdálené 23 kilometrů. Také největší město na Moravě – Brno se nachází 42 kilometrů jižně od území obce Sloup a na obrázku číslo 5 je jen naznačen směr. Celý region spadá do okresu Blansko.

Ke dni 1. 1. 2015 žilo v obci 974 obyvatel. (czso.cz, 2016)

Obr. 5 Mapa širších vztahů
Zdroj: mapy.cz

Katastrální území Sloup v Moravském krasu sousedí s pěti regiony a vodním tokem. (viz obrázek číslo 6). Ze severu je území ohraničeno obcí Ludíkov, z jihu obcí Vavřinec, z východu řekou Punkvou a ze západu obcí Ždár, z jihozápadu je to obec Petrovice a z jihovýchodu obec Šošůvka.

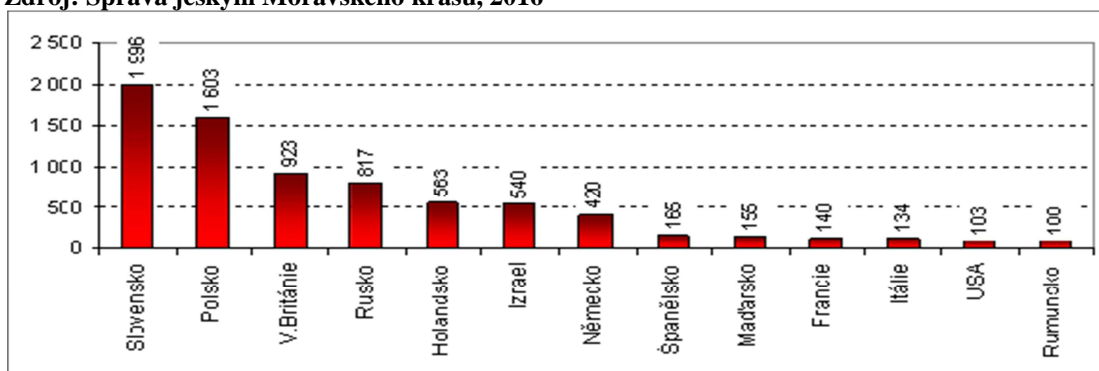
Obr. 6 Poloha katastrálního území Sloup v Moravském krasu

Zdroj: regiony.kurzy.cz

Region je zajímavý svou charakteristickou přírodní krásou – Moravským krasem, především Sloupsko – Šošůvskými jeskyněmi. Ty z místa činí významné centrum pro turistiku a cestovní ruch. Jak vyplývá ze sdělení Správy jeskyní Moravského krasu² (2016) v roce 2015 sem zavítalo 51 786 návštěvníků, z toho 8 014 cizinců (15,5%).

Tab. 2 Počet zahraničních návštěvníků v Sloupsko – šošůvských jeskyních v roce 2015 (nad 100)

Zdroj: Správa jeskyní Moravského krasu, 2016

² Informace poskytnutá jako emailové sdělení z interní závěrečné zprávy (HEBELKA, Jiří. Zpráva o plnění úkolů a činnosti za rok 2015. Blansko, 2016.)

Nevýhodou regionu je však chybějící železniční trať a městysem neprochází žádná z hlavních silničních tahů. I když tuhle nevýhodu z hlediska ochrany přírody a krajiny bereme jako výhodu. Využití silniční sítě je omezeno přísnými, ačkoliv nutnými opatřeními z hlediska ochrany přírody. Například omezení chemizace, zatravňování ploch s erozí a průsaky do podzemí, dodržování čistoty vod a podobně. (Hlaváček a kolektiv, 1999)

Důležitým kulturním prvkem je kostel Panny Marie Sedmibolestné, díky němuž se stalo území jedním z nejvýznamnějších poutních míst na Moravě.

Obec Sloup se řadí mezi úspěšně se rozvíjející sídla a o tom svědčí získání titulu „Obec roku 2 000 v Programu obnovy venkova“. Titul obec získala především z důvodů vybudované infrastruktury, udržování kulturních památek a zajištění dobré úrovně občanské vybavenosti. (Klimeš, Kuběna, Mikulášek, 2001)

3.2 Primární krajinná struktura

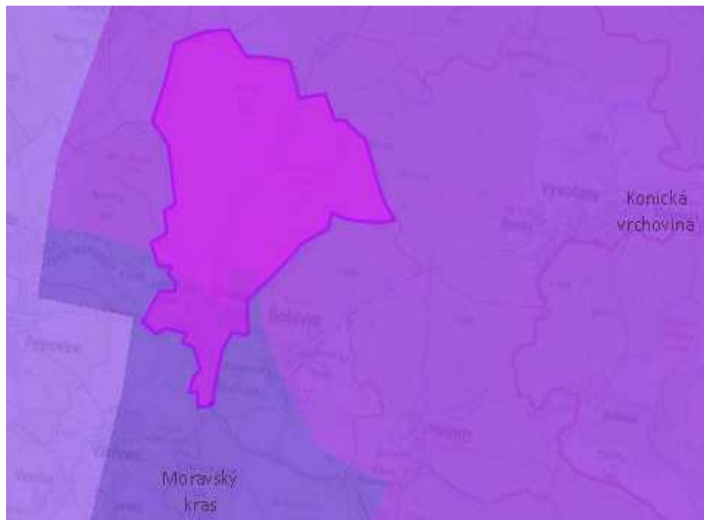
Pod pojmem primární struktura se rozumí to, co danou krajinu utváří z hlediska geologické a pedologické stavby, včetně geomorfologie daného území. Důležitý aspekt je také reliéf, biota, klimatické podnebí a vodstvo.

3.2.1 Geomorfologická charakteristika území

Tab. 3 Geomorfologické podmínky
Zdroj: Demek, Mackovčín, 2014

System	Hercynská oblast
Subsystem	Hercynské pohoří
Provincie	Česká vysočina
Subprovincie	Česko – moravská soustava
Oblast	Brněnská vrchovina
Celek	Drahanská vrchovina
Podcelek	Moravský kras – konická vrchovina

Sloup leží na hranici dvou podcelků – Moravským krasem a Konickou vrchovinou.

Obr. 7 Geomorfologické zobrazení území Sloup

Zdroj: mapy.nature.cz

3.2.2 Geologické podloží

V geologickém podloží převážně převládá prvohorní zpevněný sediment droba. Textura je masivní, lavicovitá nebo deskovitá, zrnitost je jemnozrnná až hrubozrnná, barva šedá až modrošedá a stáří spodní karbon.

Nivy řeky Punkvy a Němčického potoka jsou tvořeny nezpevněnými sedimenty, jako jsou písek, štěrk, hlína a kameny. Minerální složení je pestré a stáří kvartér.

Dále se zde nachází křemité břidlice ponikevského souvrství, textury deskovité až laminovité, zrnitost celistvá, barva zelenošedá až černošedá, stáří svrchní devon až spodní karbon.

Do jižní části katastrálního území zasahuje Moravský kras se souvrstvími vápenců (viz příloha 1). Textura je masivní nebo lavicovitá, zrnitost celistvá, barva šedá, stáří střední až svrchní devon. (geology.cz, 2016)

3.2.3 Reliéf

Reliéf okolí je spíše kopcovitý. Tvořen převážně krasovou krajinou a krajinou členitých pahorkatin a vrchovin Hercynica (viz příloha 2).

Sloup leží v nadmořské výšce 476 metrů. Sloup se nachází v údolí o délce 1,7 kilometrů. Jeho nejmenší šířka je 80 metrů. Největší je 520 metrů. Toto údolí se skládá

ze tří částí – severní nekrasové části žďárenské, střední části sloupské, která leží již na vápenci a jižní, která postupně klesá do Pustého žleb. (Hlaváček a kolektiv, 1999)

3.2.4 Pedologické poměry

Převažující typ půdy na území Sloup jsou kambizemě, které jsou nejrozšířenějším půdním typem v České republice. (Karas, Hanák, 2008) V nivě³ řeky Punkvy a podél vodních toků jsou přítomné fluvizemě místy společně s glejovým, pseudoglejovým typem půdy a rankerem (viz příloha 3).

3.2.5 Hydrologické podmínky

Na území Sloupu je krasová krajina, což znamená nedostatek povrchových vodních toků a nádrží. To je dáno především dobrou propustností krasových hornin.

Územím Sloup protéká řeka Punkva, její zdrojnice jsou Sloupský potok a holštejnská Bíla voda. Celková plocha povodí je 170 km². Sloupský potok v obci vzniká soutokem šesti zdrojnic. Sloupský potok se propadá do podzemí u Sloupsko – šošůvských jeskyní v nadmořské výšce 459 m. (Balák a kolektiv, 1999)

Řeka Punkva se dále vlévá do Svitavy. Úmoří je Černé moře. (Hlaváček a kolektiv, 2000)

3.2.6 Klimatické poměry

Sloup náleží do mírně teplé klimatické oblasti. Tato oblast bývá označována jako mírně teplá, mírně vlhká s mírnou zimou.

Sloup leží v kotlině, která je obklopena kopci. V zimních měsících proto teploty dosahují až o 5°C nižší hodnotu než v okolních vesnicích.

Průměrná roční teplota je 6° - 7°C. Průměrná teplota ve vegetačním období (duben – září) je 10,1°C. V zimě tady naměříme v průměru -2°C.

Roční průměrný úhrn srážek je 700 mm. Ve vegetačním období je pak průměr 327 mm. (Hlaváček a kolektiv, 2000)

³ Niva je plochý reliéf údolního dna. Je to výtvar toku, který je budován opracovaným říčním materiálem (štěrk, písek i jemnější materiál). (Buzek, 1994)

3.2.7 Biota

Jedinečnou flóru mají devonské vápence, krasové plošiny pokrývají společenstva lesa a polí a malá část patří loukám. Zalesnění 54,2 %. Převažuje tady měkké dřevo – jedle, smrk. Mechy a lišejníky se vyskytují na obnažených skalách, kde chybí půdní kryt. Ve vzniklých půdách se daří kapradinám. Roste zde devětsil bílý, lékařský i lesní, blatouch bahenní a ostatní.

Žijí zde druhy měkkýšů, plžů, hmyzů, ve skálách se skrývají někteří ptáci (poštoltka obecná, rorýsy, výr velký, netopýři a podobně), ještěrky obecné, obojživelníci (čolek obecný, skokan hnědý, ropucha obecná a ostatní), také vodní živočichové jako je hryzec vodní, krtek obecný nebo rejsek obecný. Nesmíme také opomenout na troglobionty, což jsou živočichové, kteří žijí jedině v jeskyních, kteří žijí na krápnících, sedimentech, stěnách i trusu netopýřů. (Hlaváček a kolektiv, 1999)

3.2.8 Potencionální přirozená vegetace

Na území Sloup by bez vlivu člověka byla potencionální přirozená vegetace strdivková bučina a suťové a roklinové lesy kolinních až montánních poloh (viz příloha 4).

3.3 Sekundární krajinná struktura

Sekundární krajinná struktura především souvisí s tím, jak člověk svým vlivem a svou činností krajinu sám ovlivnil. A to činností zemědělskou, průmyslovou, výstavbou, dopravou a také dalšími – lesní hospodářství, vodní hospodářství a podobně.

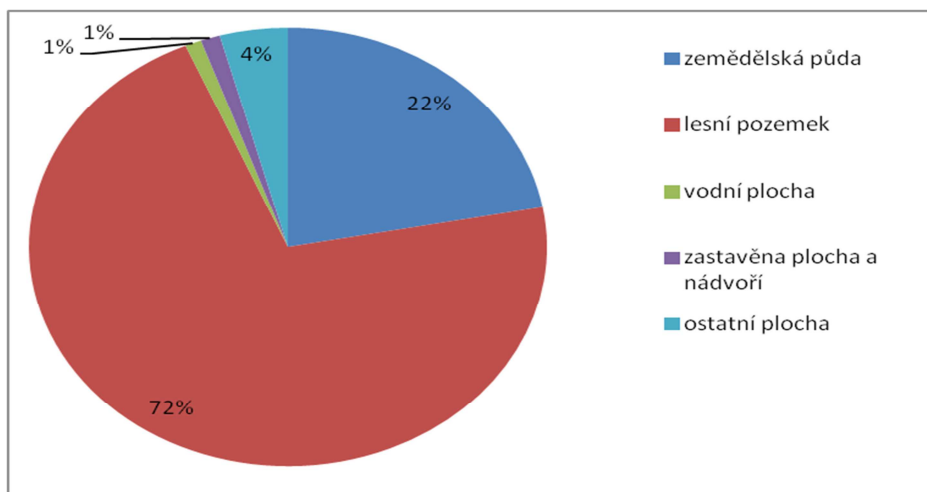
Významnými ukazateli jsou současný krajinný pokryv (LAND COVER) a aktuální využití krajiny (LAND USE).

3.3.1 Krajinný pokryv – LAND COVER

Krajinný pokryv území je tvořen především lesy. Z velké části tvořen jehličnatými lesy. Na menší části území jsou lesy listnaté. Na dalších plochách jsou louky, pastviny, sady a zahrady. Část území je pokryta vodní plochou. Na zbývajících ploše je městská zástavba (viz příloha 5).

3.3.2 Využití krajiny – LAND USE

Krajinu v území Sloup můžeme z pohledu jeho využití rozdělit do dvou základních krajiných typů. Více jak polovina území je tvořena lesní krajinou. Jižní část území je řazena k lesozemědělské krajině (viz příloha 6). Z obrázku číslo 8 lze zjistit, že největší plocha krajiny na území je pokryta lesním pozemkem.

Obr. 8 Makrostruktura krajiny (ke dni 31. 12. 2015)

Zdroj: czso.cz

3.3.3 Aleje⁴

Obr. 9 Aleje na katastrálním území Sloup v Moravském krasu

Zdroj: mapy.cz

⁴ Tato podkapitola volně vychází z *Metodika mapování alejí 2015* (Dušek, Klemensová)

Na obrázku číslo 9 je vyznačené katastrální území Sloup v Moravském krasu se dvěma stromořadími a dvěma alejemi.

Stromořadí označené pod číslem 1 je tvořeno 10 břízami bělokorými v dobrém stavu. Celková délka stromořadí je 235 metrů a obvod kmene je v rozmezí 80 – 260 centimetrů. Vzdálenost mezi jednotlivými stromy je od 1 do 25 metrů a výška stromů je 18 metrů. Uvedené stromořadí chybí několik jedinců a je vysázeno za příkopem (viz příloha 7).

Alej označená pod číslem 2 je tvořena celkem 31 stromy v tomto druhovém zastoupení: javor mléč 2 kusy, lípa srdčitá 4 kusy, bříza bělokorá 2 kusy, jeřáb ptačí 22 kusů a vrba jíva 1 kus. Stav stromů je zhoršený až špatný. Celková délka aleje je 545 metrů a obvod kmenů je v rozmezí od 80 do 330 centimetrů. Vzdálenost mezi jednotlivými stromy 15 – 25 metrů a výška stromů je od 6 do 12 metrů. Tato alej je neúplná a vysázená za příkopem (viz příloha 8).

Alej označená pod číslem 3 je tvořena 19 stromy, z toho 9 kusů lípy malolisté, 8 kusů jeřáb ptačí, 1 kus jasan ztepilý a 1 švestka domácí. Stav stromů je dobrý až zhoršený. Celková délka aleje je 240 metrů a obvod kmenů je v rozmezí od 90 do 210 centimetrů. Vzdálenost mezi jednotlivými stromy 8 - 25 metrů a výška stromů je od 7 do 15 metrů. Tato alej je neúplná a vysázená za příkopem (viz příloha 9).

Stromořadí označená pod číslem 4 je tvořeno 7 kusy lípy srdčité, jejich stav je zhoršený. Celková délka stromořadí je 95 metrů a obvod kmenů je v rozmezí od 230 do 260 centimetrů. Rozestupy mezi jednotlivými stromy je 10 - 15 metrů a výška stromů je od 15 do 22 metrů. Toto stromořadí je neúplné a je vysázené na pravém břehu řeky Punkvy (viz příloha 10).

3.3.4 Historický vývoj území

Změny v obci nastaly až s technickým rozvojem a průmyslovou revolucí. Průmyslová revoluce začala ovlivňovat zemědělství, které bylo na tomto území klíčové. Život se změnil po druhé světové válce, kdy bylo zrušeno obecní zastupitelstvo a veškerá pravomoc byla v rukou „Místních národních výborů“. V šedesátých letech se začaly slučovat obce, Sloup byl sloučen se Šošůvkou, které řídil Občanský výbor. Po roce 1989 se obce osamostatnily.

Život obyvatel na vesnicích byl ovlivněn združstevňováním, kdy se zakládalo JZD v každé obci tohoto regionu. Vzniklo JZD Družba se sídlem ve Veselici, později se sídlo přesunulo do Sloupu. Po roce 1989 vznikaly nové možnosti – pekárny, jatka a podobně. Docházelo k navrácení půdy zájemcům o soukromé hospodaření. JZD přestalo existovat a založila se akciová společnost Zemspol.

V letech 1980 – 1982 se ve Sloupě vybudovala základní škola spolu s mateřskou školou pro menší děti.

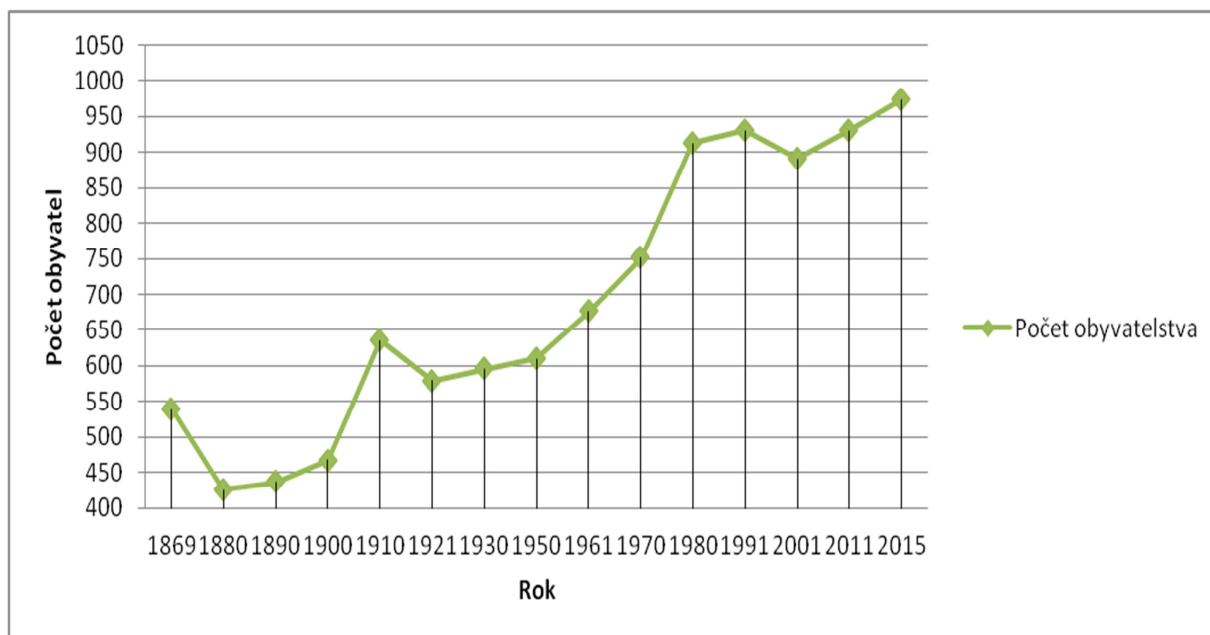
V minulém století byly také vybudovány stavby, které plnily základní požadavky bydlení. Byly vybudovány kanalizace, vodovody, komunikace, sportovní zařízení a obchody. Začaly se stavět byty, ale i rodinné domy. Elektřina byla v obci zavedena roku 1922. O rok později byly poprvé osvětleny elektrickým proudem i Sloupsko – šošůvské jeskyně. Kostel Panny Marie Bolestné byl vykoupen rodem Salm – Reifferscheidtů. V jejich rukou byl až do roku 1945. (Hlaváček a kolektiv, 2000)

3.3.5 Demografický vývoj

Počet obyvatel v obci, jak vidíme z grafu na obrázku číslo 8, nebyl pořád stejný. Nejméně obyvatel bylo v letech 1880 – 1890. Potom začal růst. Můžeme si všimnout poklesu v roce 1921, což si můžeme vysvětlit jako důsledek první světové války. Po tomhle poklesu zaznamenáváme pozvolný růst až do roku 1991. V letech 1991 – 2001 počet obyvatel mírně klesl. Počet obyvatel v obci klesl z důvodu nižšího celkového přírůstku obyvatel. V obci se narodilo méně dětí, než zemřelo obyvatel (přirozený úbytek), výraznější změnou je však úbytek migrační, kdy se více lidí odstěhovalo, nežli přistěhovalo. Lidé se stěhovali například za prací. Od roku 2001 až do dnes počet obyvatel roste. Ke dni 1. 1. 2015 jsme zaznamenali 974 obyvatel v obci. Z toho 484 mužů a 490 žen. Hustota zalidnění je 127 obyvatel/km².

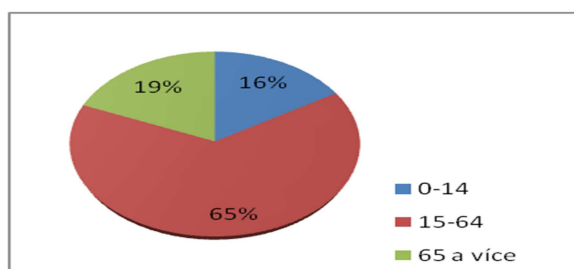
Jak vidíme na obrázku číslo 9 nejvíce obyvatel v obci je v produktivním věku (15-64 let). Méně obyvatel je v předproduktivním věku než v postproduktivním věku. To znamená, že je v obci víc lidí ve starobním důchodě, než dětí. Což zapříčiňuje stárnutí populace v obci. Podle vzdělanostní struktury (viz obrázek číslo 10) zjistíme, že nejvíce obyvatel v obci je vyučených, to znamená, že jejich vzdělání je střední škola bez matu-

řity (39%). A nejméně, pouze 1 obyvatel, je bez vzdělání (méně než 1% z celkového počtu). Vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je v obci 12%.

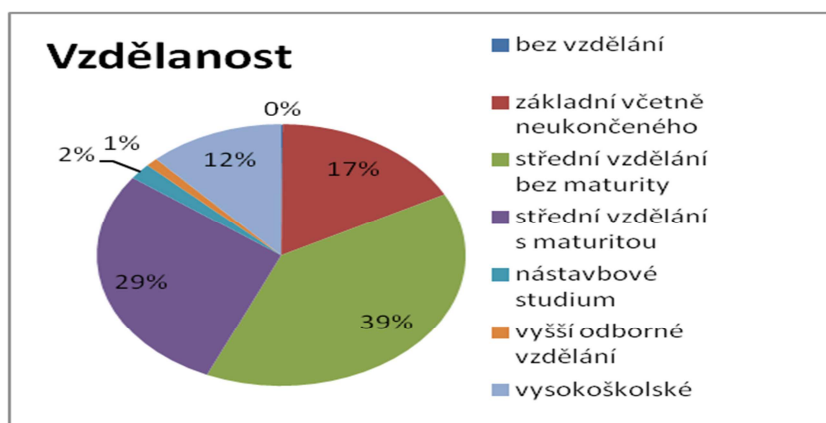
Obr. 10 Graf s počtem obyvatel

Zdroj: czso.cz

Obr. 11 Věková struktura obyvatel v obci Sloup ke dni 1. 1. 2015

Zdroj: czso.cz

Obr. 12 Vzdělanostní struktura obyvatel v obci Sloup podle Sčítání lidí, domů a bytů 2011

Zdroj: SLDB 2011

3.3.6 Ekonomické prostředí

Podle Českého statistického úřadu bylo v roce 2015 v obci zaznamenáno 228 ekonomických subjektů. Z hlediska třídění odvětvové klasifikace ekonomických činností se nejvíce subjektů zabývá zpracovatelským průmyslem, stavebnictvím, obchodem a opravami a údržbou motorových vozidel. Dohromady tvoří více jak 50 % z celkového počtu ekonomických subjektů. Z hlediska právní formy převažují v obci jednoznačně soukromí podnikatelé podnikající podle živnostenského zákona. Zaujímají necelých 70% celkového počtu.

Mezi nejvýznamnější podniky v obci patří ZEMSPOL a.s. Sloup, který obhospodaruje zemědělskou půdu v obci i okolí a podnik Aluminium Group, a.s., zabývající se slévárenským průmyslem. Pak už jsou tu méně významné podniky, které zaměstnávají 1 – 5 zaměstnanců. Například H-domus s.r.o., zabývající se technickou činností a podnik INGSTEP s.r.o., který se zabývá projektovou činností a dokumentací výstavby.

V roce 2011 bylo ekonomicky aktivních 447 obyvatel, z toho 44 obyvatel nezaměstnaných. Ekonomicky neaktivních bylo 457 obyvatel, z toho 215 nepracujících důchodců, 136 žáků a studentů.

Počet obyvatel, kteří dojíždí z obce do práce nebo škol, je zhruba jedna třetina. Z celkového počtu 931 obyvatel (SLDB 2011) dojíždí celkem 273 obyvatel. Z toho do zaměstnání dojíždí 189 obyvatel (69%) a do škol 84 obyvatel (31%). (Sčítání lidí, domů a bytů 2011)

3.3.7 Technická vybavenost

Obec je zásobována a vybavena:

- Elektrickou energií, kdy je městys napojen na nadzemní vedení z rozvodny Blansko
- Zemním plynem
- Vodovodem, městys má vlastní zdroj s napojením na SV Němčice
- Kanalizací, včetně úpravy odpadních vod (v obci je vybudována čistička odpadních vod)
- Odpadovým hospodářstvím, svoz tuhého domácího odpadu zajišťuje firma AVE CZ
- Telekomunikační infrastrukturou – poštovní služby zajišťuje Česká pošta, internetové pokrytí a televizní signál (Územní plán městyse Sloup, 2013)

3.3.8 Doprava

Silniční síť obce je tvořena komunikací II. třídy a nižší. Nachází se tu silnice II/373, která zajišťuje spojení s Brnem (Litovel – Brno) a silnice II/377 Tišnov – Prostějov.

Veřejná doprava je zajištěna pravidelnými autobusovými linkami. Jiný typ dopravy se v obci nenachází.

3.3.9 Školství

V obci se nachází jesle, mateřská škola a základní škola (1. -9. třída) s družinou. Jiný druh školních institucí zde není. Za dalším vzdělání musí obyvatelé dojíždět do větších měst.

3.3.10 Zdravotnická oblast

V obci se je zdravotní středisko, ve kterém mají svoje ordinace lékaři těchto specializací: praktický, pediatr, zubní a gynekologie. Je zde také lékárna.

3.3.11 Obchod a služby

Zásobování obyvatel potravinami zajišťují tyto prodejny: Jednota Coop, potraviny Nová duha, Maso, uzeniny, Pekárna. Najdeme zde i prodejny se sortimentem hodinářství,

cykloservis, domácí potřeby, stavebniny a železářství. Pro možnost nákupů pohonných hmot zajišťuje benzinová čerpací stanice.

3.3.12 Cestovní ruch a rekreace

Jeskyně v městyši přitahují spoustu návštěvníků. Zavítají sem jak domácí, tak i zahraniční návštěvníci.

Sloupsko-šošůvské jeskyně lákají svým půvabem. Především svými krajovými jevy, jako jsou skalní útvary, skalní okna, závrtý, krasové propadání, ale i neobvyklou květenou a faunou. U východu Sloupsko-šošůvských jeskyní byla vybudována naučná stezka - Propáštka.

V Moravském krasu je také zřízeno několik cyklo – turistických tras. Jednu z nich nalezneme i ve Sloupu.

Ve Sloupu se nachází jeskyně Kůlna, která je známá jako sídliště pravěkého člověka.

Samozřejmě nesmíme opomenout speleoterapii. V jeskyních Sloupsko-šošůvských se léčí děti z celé české republiky, kteří mají dýchací problémy, především astma.

Zájemci o kulturní památky si tady taky najdou své. V obci je postaven farní kostel Panny Marie Bolestné. Dále se tady nachází sakrální stavba - hřbitov rodu Salmů. Dále se v obci nachází památné stromy- Lípa u Hřebenáče a Salmovy lípy na hřbitově.

Pokud někoho nezaujme žádná z památek v obci, mohou se sem návštěvníci přijet vykoupat na zdejší koupaliště.

Turisté a návštěvníci, kteří na území městyse zamíří, se mohou ubytovat v některém z hotelů, které se zde nacházejí.

3.3.13 Stravovací a ubytovací možnosti

Díky přírodní a kulturní památce sem zavítá spoustu návštěvníků, proto je potřeba, aby v obci byli určité stravovací a ubytovací kapacity. V obci se nachází 3 hotely (Hotel Broušek, Relaxa a Stará škola), kde je celkem 73 pokojů, které mají kapacitu 242 lůžek.

Dále se tu nacházejí restaurace U Kovaříků, Restaurace u jeskyní, Restaurace na koupališti, Vinárna – kavárna Relaxa. Další možností ubytování je Auto kemp Relaxa a rekreační středisko Čermák.

3.4 Terciární krajinná struktura

3.4.1 Ochrana krajiny

V okolí Sloupu se rozprostírá největší a nejvýznamnější krasové území české republiky – Moravský kras. Roku 1956 byl vyhlášen jako **Chráněná krajinná oblast (CHKO)**. S vyhlášením byla spojována přísná opatření k zabezpečení přírodních a kulturních hodnot tohoto jedinečného území. (Hlaváček a kolektiv, 1999)

Na severním okraji Moravského krasu leží Sloupsko – šošůvské jeskyně. Tyhle jeskyně jsou světově významná paleontologická a archeologická lokalita. Jsou tvořeny dvoupatrovým jeskynním systémem, který byl vytvořen erozní činností Sloupského potoka. Celková délka je 4200 metrů a výškové rozpětí je 94 metrů. Pro veřejnost zpřístupněná od roku 1881. Dnešní zpřístupněná trasa je 1670 metrů. (Zajíček a kolektiv, 2000) Jeskyně se řadí mezi **přírodní rezervace (PR)**, která spadají do maloplošného zvláště chráněného území (viz příloha číslo 11).

Moravský kras je zahrnut do soustavy evropsky významných lokalit (EVL) mezinárodní soustavy Natura 2000. Na území se nachází tři památné stromy - Salmovy lípy a Lípa u Hřebenáče (viz příloha číslo 12). Na území Sloupu se nachází Podzemní Punkva zapsaná na seznam mezinárodně významných mokřadů podle Ramsarské úmluvy. Z územního systému ekologické stability jsou tady nadregionální biocentra Suchý a Pustý Žleb a regionální biocentra Střže, Neselov, U Hřbitova a jejich propojení biokoridory (viz příloha číslo 13).

Tab. 4 Zvláště chráněné části území Sloup

Zdroj: drusop.nature.cz

Kategorie chráněného území	Název
Evropský významná lokalita	Moravský kras
Chráněná krajinná oblast	Moravský kras
Přírodní rezervace	Sloupsko-šošůvské jeskyně
Skupina stromů	Salmovy lípy
Jednotlivý strom	Lípa u Hřebenáče

3.4.2 Kulturní a společenské prostředí a spolková činnost

V obci se každoročně každou první adventní nedělí rozsvěcuje vánoční strom. Slavnost je zahájena průvodem dětí s lucernami, v programu je také vystoupení dětí z mateřské a základní školy.

Nejvíce se o kulturní dění v obci stará sbor dobrovolných hasičů. Připravují i Ostatkový průvod, neboli masopust, který se uskutečňuje v únoru a je to čas tradiční lidové zábavy, zpěvu, tance a hodování. Účastníci průvodu se oblečou do masek a obleků a vydají se na obchůzku obcí.

V obci se také pořádá medový jarmark, kdy jsou připraveny medové a další speciality, atrakce pro děti a hudební doprovod. V červnu se pak uskutečňuje den dětí s bohatým programem.

Nesmíme zapomenout na kulturní dům, který zajišťuje místo pro kulturní a společenské akce. Každoročně se tady pořádá několik plesů, dětský karneval, spousta výstav a také sem přijíždějí ochotnická divadla.

Díky Kostelu Panny Marie Bolestné se Sloup stal jedním z nejvýznamnějších poutních míst. Pátek před Květnou nedělí se sem sjíždí každoročně tisíce poutníků na mše a bohoslužby.

Nově je v obci založený skautský oddíl, který připravuje pro děti program a také tábory.

3.4.3 Významné kulturní hodnoty

V obci se nachází barokní kostel Panny Marie Bolestné, postavený v 18. století (viz příloha 14). Sloupský hřbitov kde jsou pochováni příslušníci z rájeckého panství (viz příloha 15). Dále se v obci nachází drobné sakrální stavby.

4 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření se uskutečnilo na základě zpracovaných 15 otázek na téma lokální identita obyvatel městyse Sloup (viz příloha Dotazník). Dotazník byl vytvořen pomocí stránky Survio a poslán na úřad městyse, kdy ho vyvěsili na internetové stránky. Pro ty, co nemají doma internet, bylo několik dotazníků rozdáno v papírové podobě. Respondenti jsou obyvatelé městyse všech věkových kategorií a cílem bylo zjistit jejich náhled na žití v městyse. Dotazník vyplnilo celkem 117 obyvatel, z toho 66 žen a 51 mužů (viz příloha 29). Nejvíce respondentů bylo ve věku 26 – 40 let (viz příloha 30). Nejvíce odpovídali obyvatelé se středoškolským vzděláním (viz příloha 31). Na otázky respondenti odpovídali různě. Z obyvatel, kteří byli dotazováni, odpověděli nejvíce, že v obci žije 21 – 30 let, celkem 21 % (viz příloha 17)

Z další otázky (viz příloha 18) je jasné, že téměř polovina dotazovaných do práce dojíždí, což se dalo očekávat vzhledem k pracovní situaci v obci. Třetina respondentů, přesněji 35 % nepracuje, do této skupiny můžeme zařadit děti a také obyvatelé ve starobním důchodu. V otázkách číslo 3 a 4 bylo zjištěno (viz příloha 19, 20), že drtivá většina obyvatel, celých 93 %, je spokojená s bydlením v obci a 85% je dokonce hrdých na to, že v obci žijí.

Respondenti dotazníků většinou označili skupinu historické a kulturní památky v obci jako prvek, ke kterému cítí největší hrdost (viz příloha 21). V průměru tuto skupinu ohodnotili známkou 4,6, hned po tom následoval přírodní prvek – Sloupsko – Šošůvské jeskyně se známkou 4,2. Největší sounáležitost obyvatelé městyse cítí ke své obci, kterou v průměru ohodnotili známkou 4,2 a známkou 3,1 k Moravě. Nejméně se obyvatelé cítí ztotožnění s Evropou, kterou v průměru ohodnotili známkou 1 (viz příloha 22).

Vztah k okolní krajině respondentů můžeme hodnotit jako kladný, protože 66 % obyvatel označilo, že důvodem žití v městyse je jejich vztah k okolní krajině (viz příloha 23). Co se týče významných památek, tak obyvatelé označili Kostel Panny Marie Bolestné jako památku, na kterou jsou nejvíce hrdí ve větší převaze 65%. O polovinu méně respondentů označilo v odpovědi Sloupsko – Šošůvské jeskyně (viz příloha 24).

U otázky číslo 9 bylo zjištěno (viz příloha 25), že necelá jedna třetina obyvatel se do městyse přistěhovala a více jak dvě třetiny má v místě svého bydliště rodinu. Dále velká převaha respondentů odpověděla, že se nechtějí stěhovat z obce (viz příloha 26). Pouze 20 obyvatel z celkových 117 odpovědělo, že se chce odstěhovat. Z tohoto počtu více jak polovina uvedla, že se odejde z obce kvůli práci, menší počet respondentů uvedlo, že chce jít do většího města (viz příloha 27). Počet respondentů, kteří odpověděli, že se stěhovat nechtějí je 97, tedy 83 % z celkového počtu. Jako nejčastější odpovědi pak byly v největším množství zvoleny takové, že nemají důvod se stěhovat a že mají v obci rodinu (viz příloha 28).

5 Diskuze

V současné době, kdy Česká republika spadá pod nadnárodní uskupení Evropské unie a světem vládne globalizační proces, je důležité dbát na národní identitu, ale také budovat regionální a lokální identitu. Tyto identity vyznačují sounáležitost k danému území. Formování lokální identity je ovlivněno rodinou a také okolním prostředím – například přírodou. Proto je důležité, aby se budovala lokální identita a byla zachována pro budoucí generace a používána pro budoucí rozvoj daného území.

Ve srovnání průměrného věku obyvatelstva ke dni 31. 12. 2014 byl ve Sloupě 41, 6 let a v České republice 41, 7 let. Z toho vyplývá, že průměrný věk je téměř srovnatelný s průměrem celé České republiky. Před deseti lety (31. 12. 1994) byl průměrný věk obyvatel České republiky 37 let, v obci Sloup byl 34, 4 let. Obyvatelstvo bylo před deseti lety v průměru mladší a v obci Sloup dokonce v podprůměrně ve srovnání s Českou republikou. Populace České republiky obecně stárne, pokud se v budoucnu nezačne rodit více dětí, bude populace stárnout i nadále. Rozdíl ve věkové struktuře je takový, že v obci Sloup bylo větší množství zastoupení věkové skupiny ve věku 0 – 14 let (17 %) oproti České republice (15 %). Obyvatelé ve věku 15 – 64 let v průměru převažovali v České republice (67 %), v obci Sloup byl tento počet menší (65 %). Skupina obyvatel ve věku 65 let a více byla ve Sloupě stejná v porovnání s průměrem České republiky (18 %). Počet obyvatel v obci stále roste a předpokládáme, že do budoucna růst bude. Hustota zalidnění (k 31. 12. 2014) byla vyšší v České republice a to 134 obyvatel/km² a ve Sloupu 127 obyvatel/km². Ve Sloupě je tedy menší hustota zalidnění než průměrná hustota zalidnění České republiky. Co se týká půdy, tak složení v obci Sloup i České republice je rozdílné. Zastoupení nezemědělské půdy převažuje jak v obci Sloup (88 %), tak v České republice (53 %). Zemědělská půda je naopak zastoupená ve vyšší míře v národním rozložení (47 %), oproti obci Sloup (12 %). Zastoupení lesní půdy je ve správním obvodu obce Sloup oproti národnímu rozložení nadprůměrné (lesní půda v obci Sloup zaujímá 92 % z celkové plochy, zatímco v národním rozložení 73 %). Trvalý travní porost v obci Sloup je nad státním průměrem (ve Sloupě je zemědělská půda z 65 % zastoupena trvalým travním porostem, naopak v České republice zaujímá plochu

jen 24 %). Naopak ve složení orné půdy je správní území Sloup oproti národnímu rozložení spíše podprůměrné. Orná půda ve Sloupě pokrývá jen 10 % území, oproti národnímu rozložení (71 %). (czso.cz, 2016)

Počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel podle posledního sčítání lidí, domů a bytů 2011 byl v obci Sloup 11, 5 % z celkového počtu obyvatel, což je vyšší o jeden procentní bod, než průměr České republiky, kdy bylo zastoupení vysokoškolského obyvatelstva 10, 5 %. Pokud bude počet vysokoškolského obyvatelstva v obci nadále růst, nejspíše se bude více snažit o budoucí rozvoj obce a zakládání nových podniků, což by mohlo obci napomoci k vyšší ekonomické konkurenceschopnosti regionu. Také by se měli zajímat o přírodní potenciál, který v obci mají, udržovat ho a díky tomu také rozvíjet obec cestovním ruchem. Obec by se také mohla spojit s jinou sousedící obcí a vytvořit mikroregion, který by složil především na ochranu přírody a krajiny. Akteři regionálního rozvoje by se v budoucnu měli snažit o zvýšení zaměstnanosti obyvatel v obci, tudíž plně využít pracovní sílu, která se v obci nachází a také posilování lokální identity a kultury.

Po prostudování krajinných struktur v obci Sloup je možné říci, že přírodní a kulturní potenciál je v obci nejdůležitější a z toho důvodu je potřebné je rozvíjet i nadále. Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že velký počet dotázaných obyvatel, dá se vyhodnotit, že naprostá většina, je velice spokojena s bydlením v obci Sloup. Značná většina obyvatel je hrdá na to, že tady bydlí, můžeme tedy uvažovat nad lokálním patriotismem. Ve Sloupě je velké ztotožnění obyvatel s územím. Toto zjištění můžeme podložit také faktem, že v posledních letech je zaznamenán pozitivní přírůstek obyvatelstva. Počet obyvatel stoupá, avšak populace v obci stárne. Také bylo zjištěno, že více lidí má v městysi více generací své rodiny, což je možný důvod k tomu, aby zůstali žít v obci a nestěhovali se jinam. Přilákání nových obyvatel by bylo možné podpořit novou bytovou výstavbou, která by byla financována ze státního fondu rozvoje bydlení, z programu výstavby nájemních bytů. Tyto byty by se mohly pronajímat seniorům, zdravotně či příjmově vymezeným občanům a pro osoby mladší 30 let. Žadatelem o úvěr by se stala obec, která by dostala zvýhodněné úročení na výstavbu těchto nájemních bytů. (sfrb.cz, 2016)

Dále bylo zjištěno, že více jak polovina obyvatel do práce dojíždí mimo svoji obec. Vzdělanostní struktura poukázala, že největší počet obyvatel v obci je vyučených, tím pádem by bylo dobré podpořit malé a střední podnikání, aby lidé pracovali více v místě svého bydliště. Ministerstvo průmyslu a obchodu podporuje české podnikatele pomocí národního inovačního fondu, který je na podporu startupů. Stát může zafinancovat až 90 % kapitálového vstupu investorů do podniku. (BusinessInfo.cz, 2016)

Také je možné financování z Programu rozvoje venkova na období 2014 – 2020. Priorita 6 – Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech, Opatření Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti, podpora investic na založení a rozvoj nezemědělských činností. Opatření se zaměřuje na posílení diverzifikace zemědělských podniků do jiných druhů aktivit s cílem získat další zdroje příjmů z podnikání. Vytvořením nových pracovních příležitostí na venkově. Například podpoření služby agroturistika. (mmr.cz, 2016)

Díky výše zmíněnému přírodnímu a kulturnímu potenciálu, by bylo pro lepší budoucí rozvoj, přilákat více turistů do regionu. Docílit by se toho mohlo pomocí národního programu podpory cestovního ruchu, který připravilo ministerstvo pro místní rozvoj České republiky. Díky dotacím se vytvoří navigační a informační systém pro sluchově a zrakově postižené jedince a tím se zvýší návštěvnost těchto hendikepovaných občanů. Programu v této době končí platnost čerpání dotací. (mmr.cz, 2016)

Zvýšení cestovního ruchu by s sebou však mohlo nést negativní vliv na stav a kvalitu životního prostředí. A z tohoto důvodu by bylo prospěšné vytvoření pozice obecních strážníků, kteří by dohlíželi na ochranu krajiny a přírody. V případě porušení pravidel neukázněných návštěvníků by docházelo k sankcím.

Silnice II/373, která je hlavní spojení obce Sloup s Brnem, je frekventovaná. Z tohoto důvodu vlivem automobilové dopravy vzniká mnoho škodlivin v přímé blízkosti jeskyní. Tento negativní jev lze eliminovat hustou výsadbou alejových stromů doplněnou keřovitým podrostem v blízkosti silnice (viz příloha 16). Tato výsadba omezí průnik škodlivin a jejich působení na prostředí jeskyní. Financování by bylo možné z Programu rozvoje venkova na období 2014 – 2020 z prioritní osy 4 – Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví. Agroenvironmentálně-

klimatické opatření podporuje šetrné způsoby hospodaření příznivě působící na biodiverzitu. (strukturalni-fondy.cz, 2016)

Dále bych se zaměřila na ochranu kostela Panny Marie Bolestné, kterou respondenti dotazníkového šetření označili jako památku, na kterou jsou nejvíce hrdí. Protože je kostel velice významnou kulturní památkou, mělo by se více peněžních prostředků vynakládat na opravy a údržbu kostela.

6 Závěr

Bakalářská práce „*Lokální identita jako základní determinant rozvoje území*“ se skládá se dvou hlavních oddílů – teoretická a praktická část.

V části teoretické je vytvořena rešerše, která se zabývá studiem odborné literatury. Tato literární rešerše se skládá z pojmů a definic.

Další částí bakalářské práce je část aplikační. Nejdříve se aplikační část věnuje základní charakteristice a vymezení obce Sloup. Dále jsou popisovány základní informace o území, které jsou rozděleny do primární, sekundární a terciární struktury krajiny. Při komparaci výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že respondenti, kteří jsou současně obyvatelé městyse, jsou spokojeni s tím, že žijí na tomto území. Překvapením bylo zjištění, že respondenti ohodnotili Kostel Panny Marie Bolestné jako památku, na kterou jsou nejvíce hrdí. Mojí hypotézou bylo, že touto památkou budou Sloupsko – Šošůvské jeskyně. Dalším oddílem bakalářské práce je kapitola Diskuze, kde bylo vyjádřeno, co tvoří lokální identitu obce a následně navrženy změny, které by pomohli budoucímu rozvoji obce.

Bylo zjištěno, že přírodní a kulturní potenciál je v obci nejdůležitější, proto si myslím, že velmi důležité je podpora cestovního ruchu. Aby však s sebou cestovní ruch nepřinášel negativní vliv na životní prostředí, tak bych chtěla podpořit svůj návrh na hustou výsadbu alejových stromů doplněnou keřovitým podrostem v blízkosti silnice II/373, aby se eliminoval průnik škodlivin, které vznikají z automobilové dopravy. Také bych podpořila vytvoření pozice obecních strážníků, kteří by dohlíželi na ochranu krajiny a přírody v městysi. Jejich hlavním úkolem by bylo zabránění negativního vlivu návštěvníků na životní prostředí. Důležitým prvkem pro obyvatelé je kostel Panny Marie Bolestné, tak navrhuji směřování peněžních prostředků na opravy a údržbu kostela.

Podpořením těchto návrhů se zajistí budoucí rozvoj městyse Sloup.

7 Literatura

- 1) BALÁK, Ivan a kolektiv. *Sloup a Pustý žleb v Moravském krasu*. Blansko: Městská knihovna, 1999.
- 2) BERAN, Václav a Petr DLASK. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2005, 323 s. ISBN 80-200-1201-x.
- 3) BUZEK, Ladislav. *Životní prostředí: terminologický a výkladový slovník*. 1. vyd. Ostrava: Atelier Milata, 1994.
- 4) DEMEK, Jaromír a Peter MACKOVČIN (eds.). *Zeměpisný lexikon ČR*. Vydání 3. přepracované. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2014. ISBN 978-80-7509-113-0.
- 5) GEIST, Bohumil. *Psychologický slovník*. 2. vyd. Praha: Vodnář, 2000. ISBN 80-86226-07-7.
- 6) HARTL, Pavel. *Psychologický slovník*. 1. vyd. v ČR. Praha: J. Budka, 1993. ISBN 80-901549-0-5.
- 7) HLAVÁČEK, Bohumil a kolektiv. *Sloupsko: příroda, lidé, hospodářství, historie : učebnice pro základní školy*. Sloup: Obecní úřad, 2000.
- 8) KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.
- 9) KARAS, Petr a Ludvík HANÁK. *Maturitní otázky - zeměpis*. 1. vyd. Praha: Fragment, 2008. Maturitní otázky. ISBN 978-80-253-0595-9
- 10) KLIMEŠ, Jan, Miloslav KUBĚNA a Josef MIKULÁŠEK. *Sloup v Moravském krasu*. Sloup: Obecní úřad, 2001.
- 11) KLUFOVÁ, Renata. *Demografický vývoj a typologie českého venkova v kontextu prostorových souvislostí*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 275 stran. ISBN 978-80-7478-733-1.
- 12) KNEAFSEY, Moya. 1998. Tourism and Place Identity: A Case-study in Rural Ireland. In: CRONIN, Michael a Barbara O'CONNOR. *Irish tourism: image, culture, and identity*. Buffalo: Channel View Publications, 2003. Tourism and cultural change, 1. ISBN 1-873150-54-7.
- 13) KOLEKTIV AUTORŮ. *Vize rozvoje České republiky do roku 2015*. Praha: Gutenberg, 2001. ISBN 80-863-4902-0.
- 14) LIPSKÝ, Zdeněk a Dušan ROMPORTL. Krajinné indikátory pro hodnocení změn krajinného rázu. In: *Ochrana krajinného rázu: třináct let zkušeností, úspěchů i omylů-- : sborník příspěvků z konference, Praha 2006*. Vyd. 1. Praha: Nadažda Skleničková, 2006, 189 s. ISBN 80-903206-7-8.
- 15) LÖW, Jiří a Igor MÍCHAL. *Krajinný ráz*. 1. vyd. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, 2003. ISBN 80-86386-27-9.

- 16) LÖW, Jiří. *Aplikovaná ekologie: krajina, krajinná a sídelní kompozice, krajinný ráz*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta architektury, 2011, 60 s. ISBN 978-80-214-4381-5.
- 17) MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4198-7.
- 18) MAJEROVÁ, Věra, Tomáš KOSTELECKÝ a Luděk SÝKORA. *Sociální kapitál a rozvoj regionu: příklad Kraje Vysočina*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 221 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-4093-5.
- 19) MALACH, Antonín. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 524 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-0906-6.
- 20) MUDRÁK, Jiří. *Nadané děti a jejich rozvoj*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2015, 172 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5089-7.
- 21) PAASI, Anssi. 2002. Bounded Spaces in the Mobile World: Deconstructing 'Regional Identity'. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie* 93(2): 137–148
- 22) PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3.
- 23) PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 199 s. ISBN 978-80-7357-347-8.
- 24) PLAMÍNEK, Jiří. *Vedení lidí, týmů a firem: praktický atlas managementu*. 4., zcela přeprac. vyd. Praha: Grada, 2011, 157 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-3664-8.
- 25) PŮČEK, Milan a David KOPPITZ. *Strategické plánování a řízení pro města, obce a regiony*. Vyd. 1. Praha: Národní síť Zdravých měst ČR, 2012, 198 s. ISBN 978-80-260-2788-1.
- 26) REKTOŘÍK, Jaroslav a Jan ŠELEŠOVSKÝ. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací (ROPO, O.P.S., S.R.O., A.S., Sdružení obcí)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1999, 140 s. ISBN 80-210-2126-8.
- 27) ROUBAL, Ondřej. *Biografická identita v pohraničí: teritoriální identita v životních příbězích poválečných osídlenců pohraničí severních Čech*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2013. ISBN 978-80-7431-130-7.
- 28) SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 223 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2562-8.
- 29) SUGAR, Max. *Regional identity and behavior*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, 2002, xvii, 194 p. ISBN 0306466503.
- 30) ŠKRABAL, Ivo a kolektiv. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. ISBN 80-86902-39-0.
- 31) TERLUIN, Ida J. *Rural regions in the EU: exploring differences in economic development*. Groningen: Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen, 2001, 265 p. ISBN 9036715113.

- 32) VITURKA, Milan. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 227 s. ISBN 978-80-247-3638-9.
- 33) VODÁK, Jozef a Alžbeta KUCHARČÍKOVÁ. *Efektivní vzdělávání zaměstnanců*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011, 237 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-3651-8.
- 34) WAACK, Christoph, Stefan GARSZTECKI a Ilona SCHERM. *Regionální identita a transnacionální prostory ve středovýchodní Evropě*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-408-4.
- 35) WOKOUN, R. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- 36) ZAJÍČEK, Petr a kolektiv. *Sloupsko-šošůvské jeskyně*. Vyd. 1. Janov u Litomyšle: Invence, 2000. ISBN 80-86143-16-3

Elektronické zdroje

- 1) AOPK ČR: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. : *Objekty ústředního seznamu* [online]. [cit. 2016-03-23]. Dostupné z: http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/chrob_find/index.php?frame=1&TYPVYS-TU-PU%5B%5D=drusop&h_zchru=1&h_evl=1&h_ptacob=1&h_schru=1&h_pstro-my=1&h_kod=&h_nazev=&h_organ_oochp=&h_kraj=CZ062&h_okres=&h_or-p=&h_povob=&h_obec=Sloup&h_ku=&h_submit=Vyhledat
- 2) *BusinessInfo.cz: Vláda dala zelenou návrhu MPO na vznik fondu na podporu startupů* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/vlada-dala-zelenou-navrhu-mpo-na-vznik-fondu-na-podporu-startupu-69802.html>
- 3) *Česká geologická služba* [online]. [cit. 2016-03-08]. Dostupné z: http://mapy.geology.cz/geocr_50/
- 4) *Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích - k 1.1.2015* [online]. 2015 [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>
- 5) *Český statistický úřad: Výsledky sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2011)* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/otevrena_data_pro_vysledky_scitani_lidu_domu_a_bytu_2011_-sldb_2011-
- 6) DUŠEK, Radek a Marcela KLEMENSOVÁ. *Metodika mapování alejí 2015* [online]. Praha: Arnika – Centrum pro podporu občanů, 2015 [cit. 2016-05-10]. Dostupné z: http://arnika.org/soubory/dokumenty/stromy/Methodika-alej%C3%AD_WEB_1.pdf
- 7) HEBELKA, Jiří. *Zpráva o plnění úkolů a činnosti za rok 2015*. Blansko, 2016.

- 8) *Kurzycz: Sloup v Moravském krasu, katastrální území 750662 - katastr nemovitostí* [online]. [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://regiony.kurzy.cz/kn/ku/750662/mapa/>
- 9) *Mapy.cz* [online]. [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://mapy.cz/letecka?x=16.7458201&y=49.4234305&z=13&source=muni&id=5701>
- 10) *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Operační program životního prostředí* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi>
- 11) *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Program rozvoje venkova* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/Program-rozvoje-venkova>
- 12) *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Rok 2016 - Podprogram cestování dostupné všem* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: [http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Programy-Dotace/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-\(2010-201/Rok-2016-Podprogram-Cestovani-dostupne-vsem](http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Programy-Dotace/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-(2010-201/Rok-2016-Podprogram-Cestovani-dostupne-vsem)
- 13) *Státní fond rozvoje bydlení: Program výstavby* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.sfrb.cz/programy/vystavba-najemnich-bytu/>
- 14) *Turistické štítky- online databáze turistických štítků na hole.: Sloup v Moravském krasu* [online]. [cit. 2016-03-07]. Dostupné z: <http://www.turistickestitky.cz/?kat=uonce&un=sloupvmoravskemkrasu>
- 15) Územní plán městyse Sloup, 2013.

Legislativa

- 1) Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.
- 2) Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení). In: *Sbírka zákonů*. 12. 11. 2000.

Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1	Geografická charakteristika území	53
Příloha 2	Mapa a legenda reliéfu.....	53
Příloha 3	Mapa půdních typů	54
Příloha 4	Mapa potencionální přirozené vegetace	54
Příloha 5	Mapa krajinného pokryvu – Corine Land Cover 2012.....	55
Příloha 6	Mapa využití krajiny – Land Use	55
Příloha 7	Břízové stromořadí	56
Příloha 8	Alej	57
Příloha 9	Alej	58
Příloha 10	Stromořadí	59
Příloha 11	Maloplošné a velkoplošné zvláště chráněné území ve Sloupu	59
Příloha 12	Evropsky významná lokalita a památné stromy	60
Příloha 13	Mapa významných prvků přírody a územního systému ekologické stability	60
Příloha 14	Kostel Panny Marie Bolestné	61
Příloha 15	Sloupský hřbitov s památnými stromy	62
Příloha 16	Pohled na jeskyně	63
Příloha 17	Graf odpovědí první otázky	64
Příloha 18	Graf odpovědí druhé otázky	64
Příloha 19	Graf odpovědí třetí otázky	65
Příloha 20	Graf odpovědí čtvrté otázky	65
Příloha 21	Graf odpovědí páté otázky	66
Příloha 22	Graf odpovědí šesté otázky	66
Příloha 23	Graf odpovědí sedmé otázky	67
Příloha 24	Graf odpovědí osmé otázky	67
Příloha 25	Graf odpovědí deváté otázky	67
Příloha 26	Graf odpovědí desáté otázky	68
Příloha 27	Graf odpovědí jedenácté otázky	68
Příloha 28	Graf odpovědí dvanácté otázky	68
Příloha 29	Graf odpovědí třinácté otázky	69
Příloha 30	Graf odpovědí čtrnácté otázky	69
Příloha 31	Graf odpovědí patnácté otázky	69

Přílohy

Příloha 1 Geografická charakteristika území

Zdroj: geology.cz

legenda:

- 13 – kamenitý až hlinito-kamenitý sediment
- 22 – písek, štěrky
- 482 – droby
- 503 – křemité břidlice se silicity
- 519 - arkózy, slepenec

- (1) Krajiny plošin a plochých pahorkatin
- (2) Krajiny členitých pahorkatin a vrchovin Heroynica
- (3) Krajiny vrchovin Carpatica
- (4) Krajiny rovin
- (5) Krajiny rozřezaných tabulí
- (6) Krajiny hornatin
- (7) Krajiny sopečných pohorí
- (8) Krajiny vysoko položených plošin
- (9) Krajiny vátých písků
- (10) Těžební krajiny
- (11) Krajiny širokých říčních niv
- (12) Krasové krajiny
- (13) Krajiny výrazných svahů a skalnatých horských hřbetů
- (14) Krajiny ledovcových karů
- (15) Krajiny zaříznutých údolí
- (16) Izolované kužele
- (17) Krajiny kup a kuželů
- (18) Krajiny vápencových bradel
- (19) Krajiny skalních měst
- (0) Krajiny bez vylíšeného reliéfu

Příloha 2 Mapa a legenda reliéfu

Zdroj: geportal.gov.cz

Příloha 3 Mapa půdních typů

Zdroj: geology.cz

Legenda:

- FLq – fluvizem glejová
- FLm – fluvizem modální
- GLf – glej fluvický
- HNq – hnědozem oglejová
- KAA' – kambizem mesobazická
- KAd – kambizem dystrická
- KAg – kambizem oglejová
- KAs – kambizem rankerová
- PGm – pseudoglej modální
- RNm – ranker modální

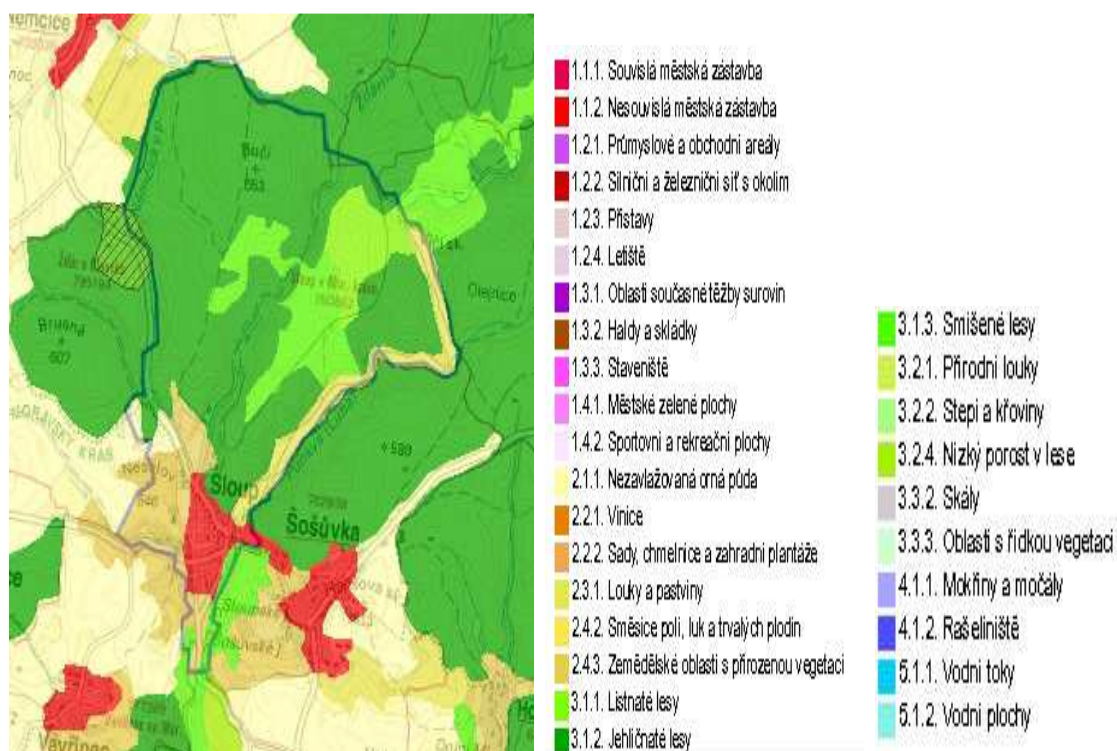

13 - suťové a roklinové lesy kolinních až montánních poloh

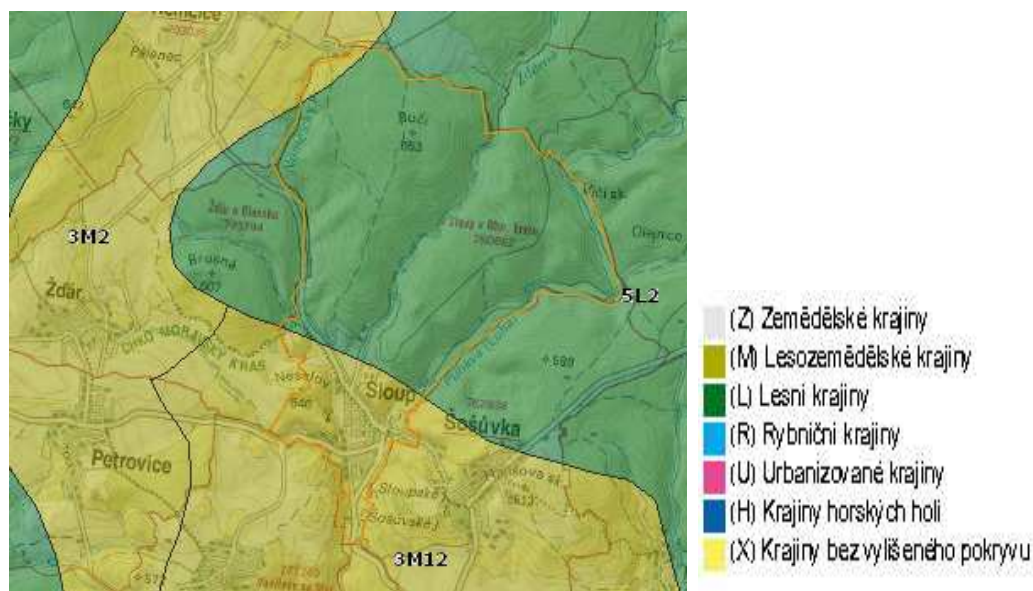
16 - strdivková bučina

Příloha 4 Mapa potencionální přirozené vegetace

Zdroj: mapy.nature.cz

Příloha 5 Mapa krajinného pokryvu – Corine Land Cover 2012
Zdroj: geoportal.gov.cz

Příloha 6 Mapa využití krajiny – Land Use
Zdroj: geoportal.gov.cz

Příloha 7 **Břízové stromořadí**
Zdroj: vlastní fotografie

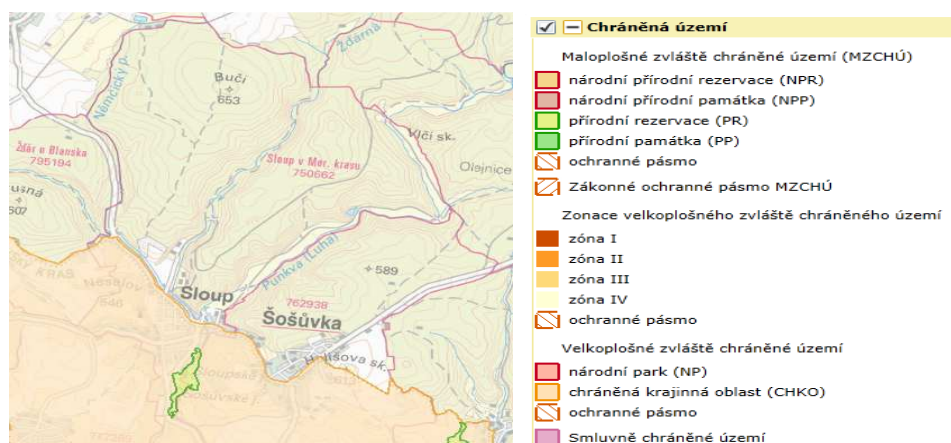
Příloha 8 **Alej**
Zdroj: vlastní fotografie

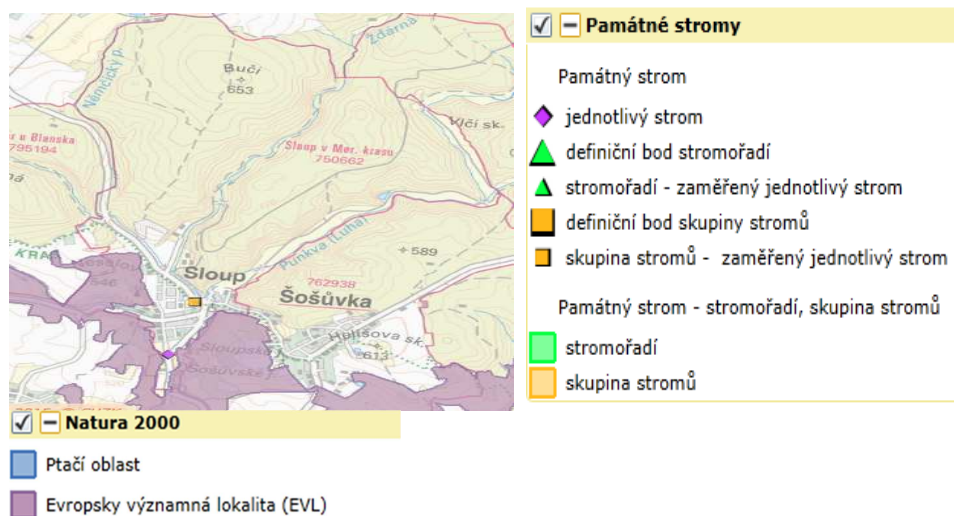
Příloha 9 Alej
Zdroj: vlastní fotografie

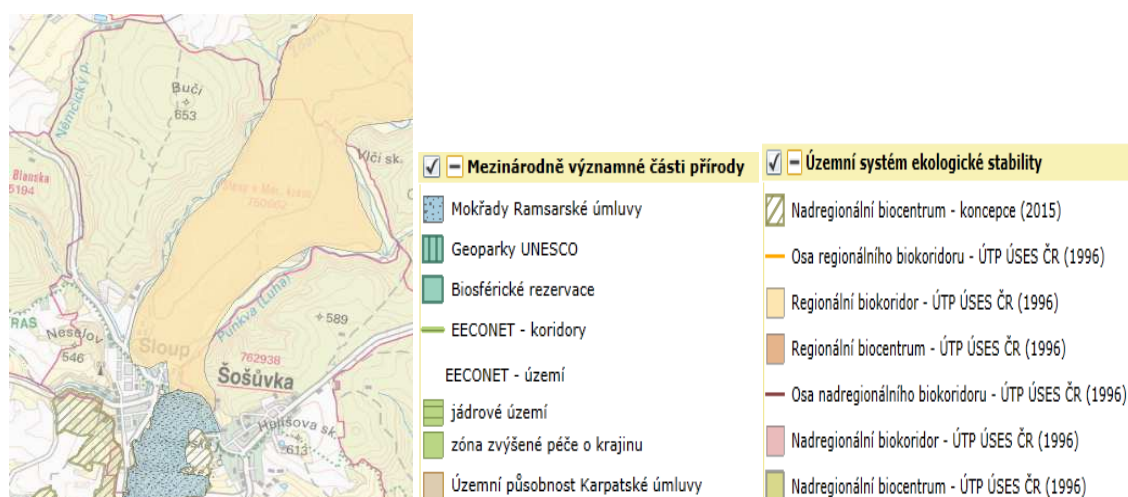
Příloha 10 Stromořadí
Zdroj: vlastní fotografie

Příloha 11 Maloplošné a velkoplošné zvláště chráněné území ve Sloupu
Zdroj: mapy.nature.cz

Příloha 12 Evropsky významná lokalita a památné stromy
Zdroj: mapy.nature.cz

Příloha 13 Mapa významných prvků přírody a územního systému ekologické stability
Zdroj: mapy.nature.cz

Příloha 14 Kostel Panny Marie Bolestné
Zdroj: vlastní fotografie

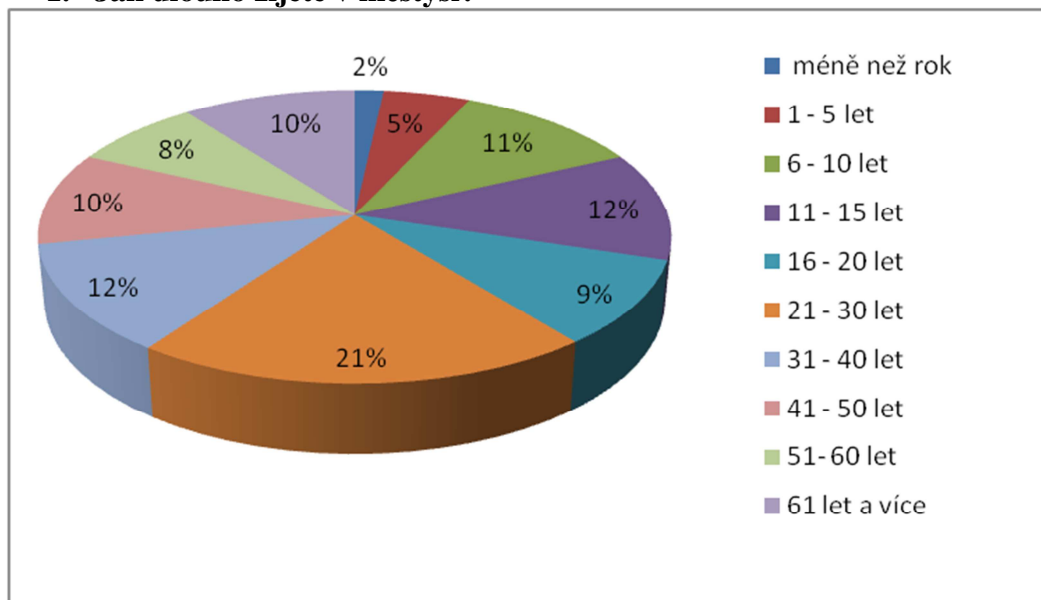
Příloha 15 Sloupský hřbitov s památnými stromy
Zdroj: vlastní fotografie

Příloha 16 **Pohled na jeskyně**
Zdroj: vlastní fotografie

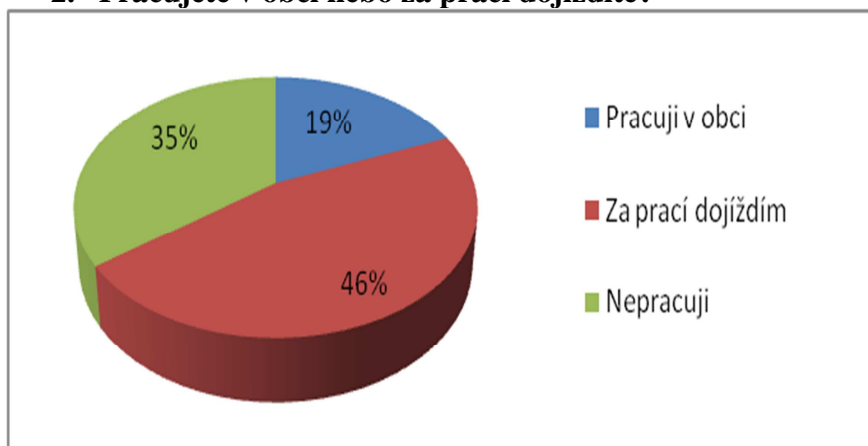
Výsledky dotazníkového šetření

1. Jak dlouho žijete v městysi?

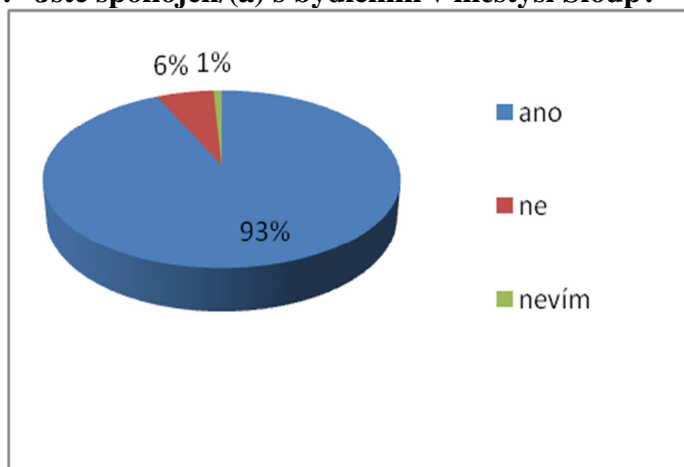

Příloha 17 Graf odpovědí první otázky
Zdroj: vlastní zpracování

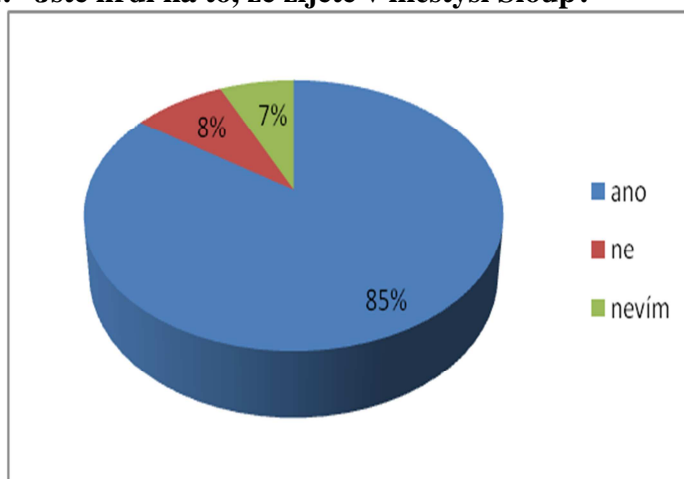
2. Pracujete v obci nebo za prací dojíždíte?

Příloha 18 Graf odpovědí druhé otázky
Zdroj: vlastní zpracování

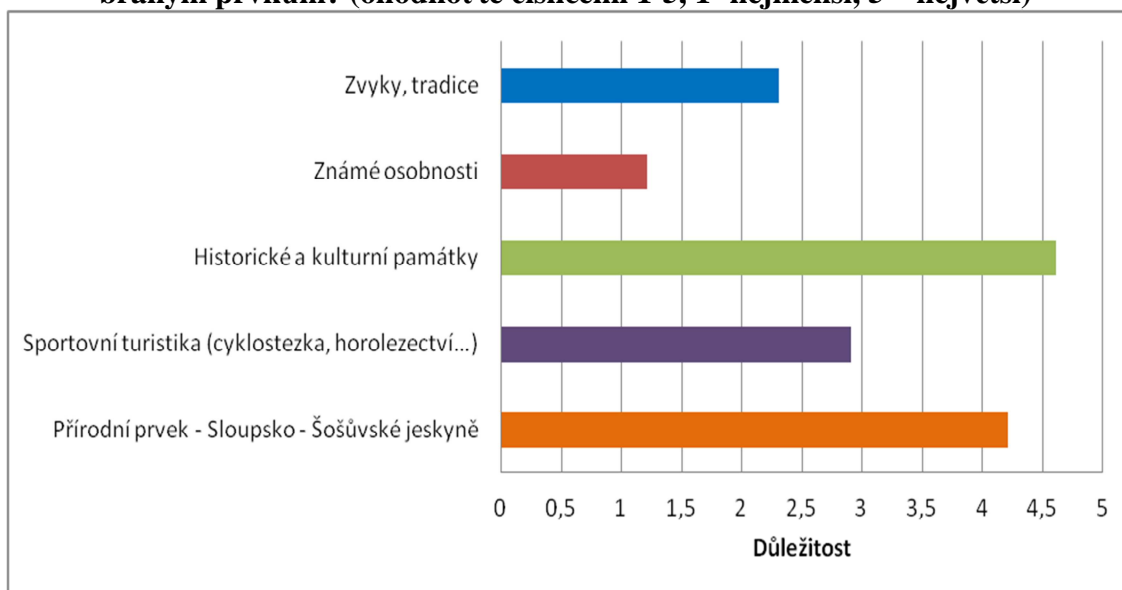
3. Jste spokojen/(a) s bydlením v městysi Sloup?

Příloha 19 Graf odpovědí třetí otázky
Zdroj: vlastní zpracování

4. Jste hrdí na to, že žijete v městysi Sloup?

Příloha 20 Graf odpovědí čtvrté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

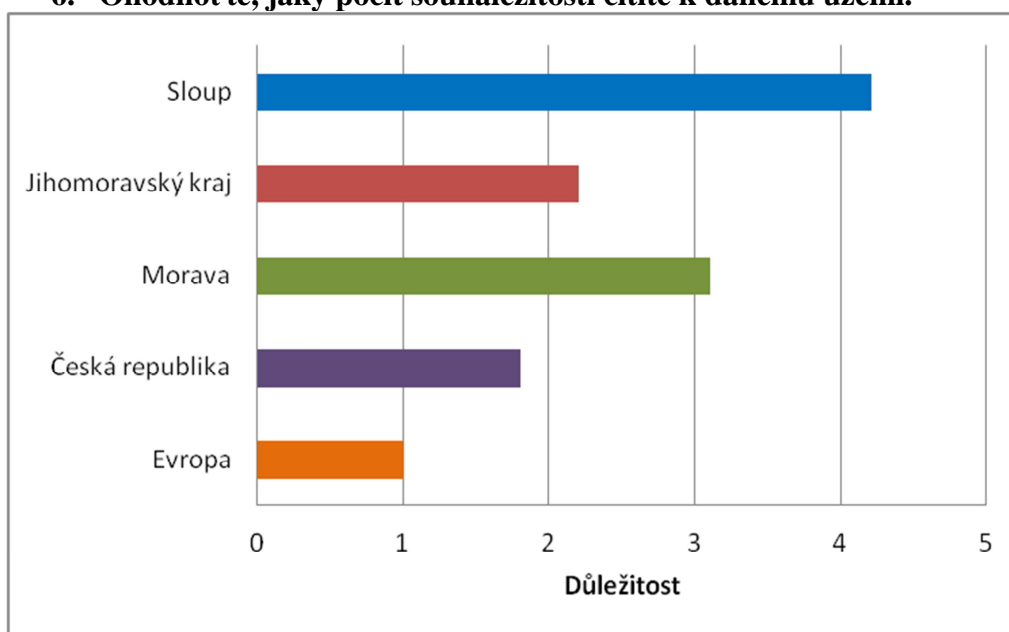
5. Pokud jste u otázky číslo 4 zvolil/(a) odpověď ano, tak cítíte hrdost k vybraným prvkům? (ohodnoťte číslicemi 1-5, 1- nejmenší, 5 – největší)

Příloha 21 Graf odpovědí páté otázky

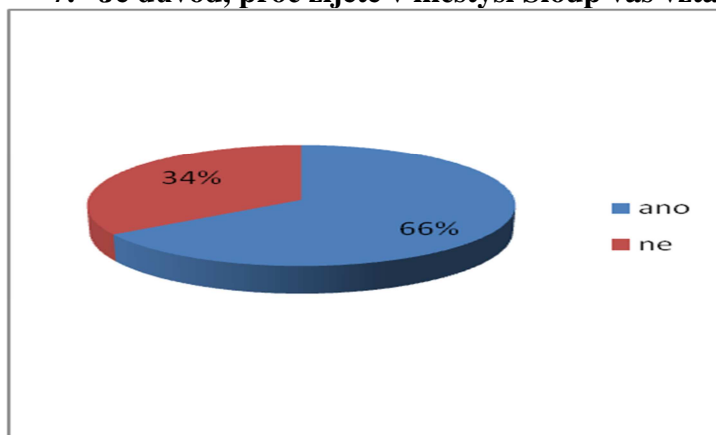
Zdroj: vlastní zpracování

6. Ohodnoťte, jaký pocit sounáležitosti cítíte k danému území.

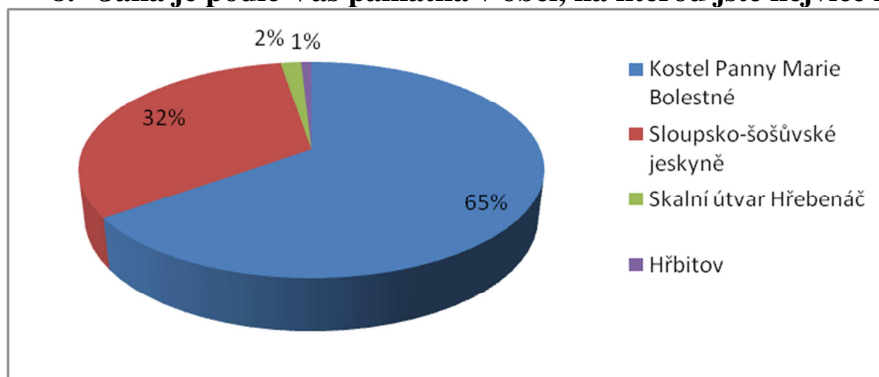

Příloha 22 Graf odpovědí šesté otázky

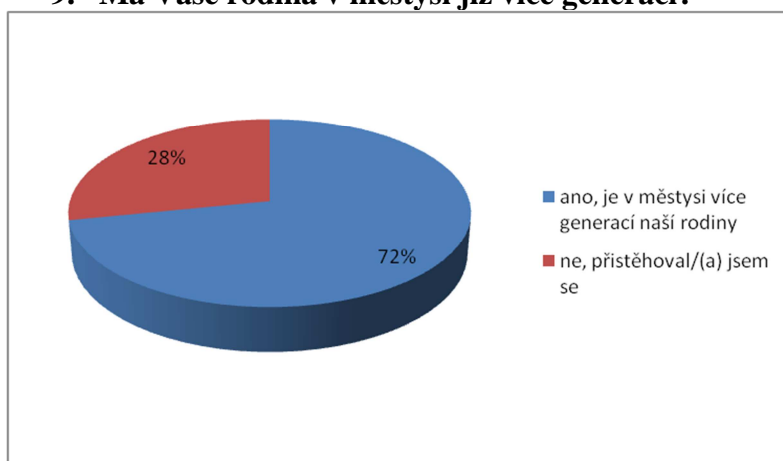
Zdroj: vlastní zpracování

7. Je důvod, proč žijete v městysi Sloup váš vztah k okolní krajině?

Příloha 23 Graf odpovědí sedmé otázky
Zdroj: vlastní zpracování

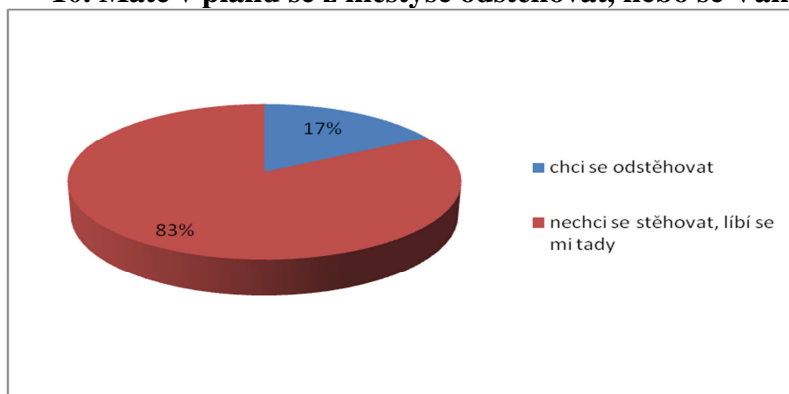
8. Jaká je podle Vás památka v obci, na kterou jste nejvíce hrdí?

Příloha 24 Graf odpovědí osmé otázky
Zdroj: vlastní zpracování

9. Má Vaše rodina v městysi již více generací?

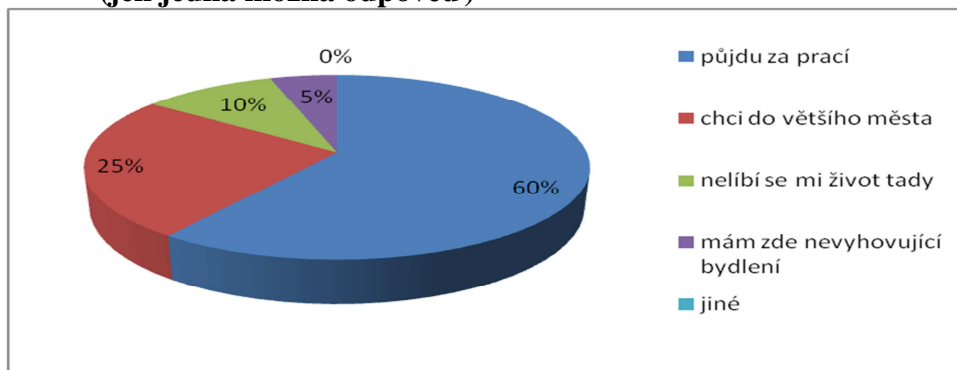
Příloha 25 Graf odpovědí deváté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

10. Máte v plánu se z městyse odstěhovat, nebo se Vám tady líbí?

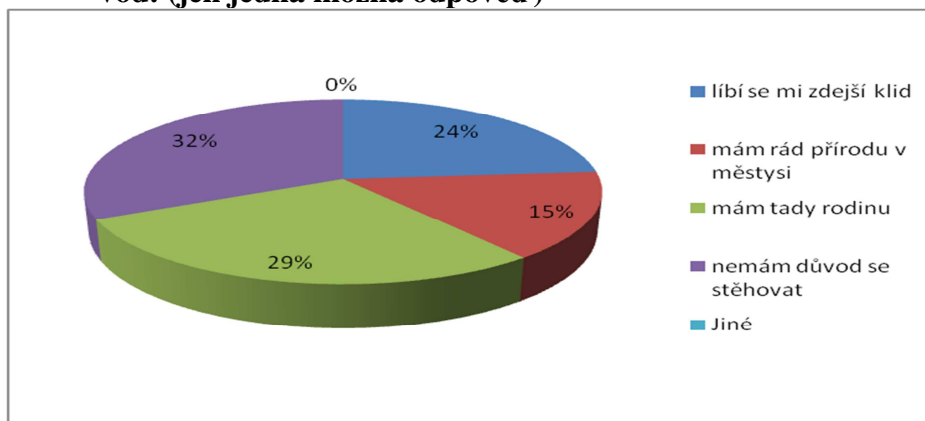
Příloha 26 Graf odpovědí desáté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

11. Při označení odpovědi chci se stěhovat u otázky číslo 10. Zaškrtněte důvod: (jen jedna možná odpověď)

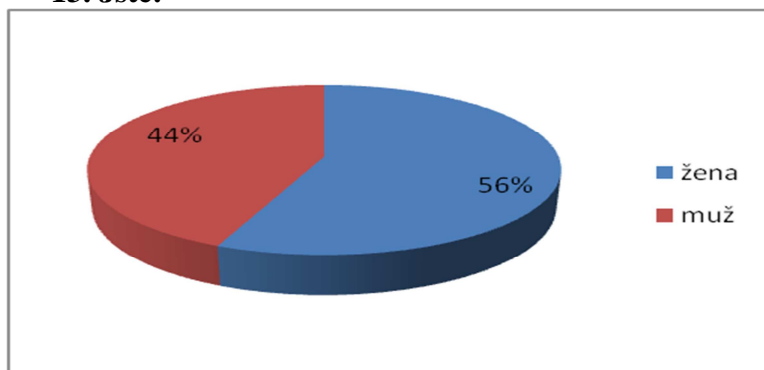

Příloha 27 Graf odpovědí jedenácté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

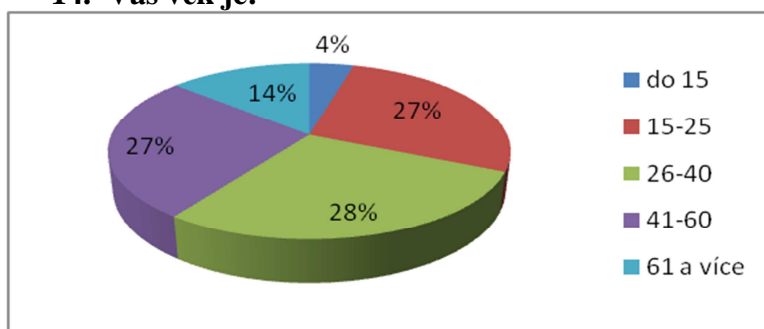
12. Při označení odpovědi nechci se stěhovat u otázky číslo 10. Zaškrtněte důvod: (jen jedna možná odpověď)

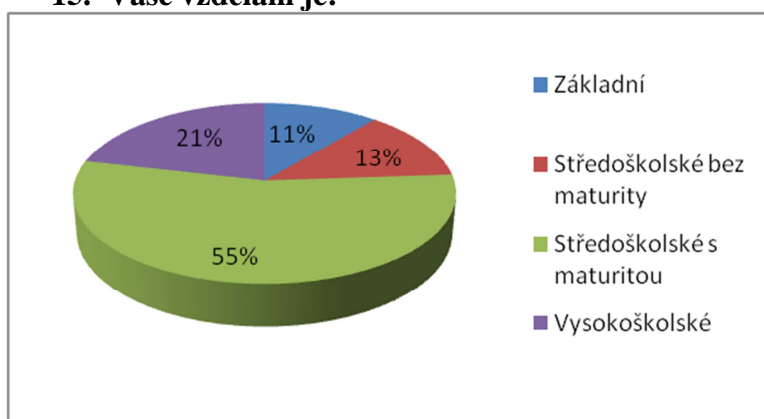
Příloha 28 Graf odpovědí dvanácté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

13. Jste:

Příloha 29 Graf odpovědí třinácté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

14. Váš věk je:

Příloha 30 Graf odpovědí čtrnácté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

15. Vaše vzdělání je:

Příloha 31 Graf odpovědí patnácté otázky
Zdroj: vlastní zpracování

Dotazník

Dobrý den,

Jsem studentkou Mendelovy univerzity v Brně, Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií a žádám Vás o vyplnění krátkého dotazníku k mé bakalářské práci na téma **Lokální identita jako základní determinant rozvoje území**. Správné odpovědi, prosím, označte křížkem nebo dopište.

1. V městysi Sloup žiji:

_____ roků (let)

2. Pracujete v obci nebo za prací dojíždíte?

Pracuji v obci	
Za prací dojíždím	
Nepracuji	

3. Jste spokojen(a) s bydlením v městysi Sloup?

Ano	
Ne	
Nevím	

4. Jste hrdí na to, že žijete v městysi Sloup?

Ano	
Ne	
Nevím	

5. Pokud jste u otázky číslo 4 zvolil(a) odpověď ano tak, cítíte hrdost k vybraným prvkům? (ohodnoťte číslicemi 1-5, 1- nejmenší, 5- největší)

Přírodní prvek – Sloupsko-Šošůvské Jeskyně	
Sportovní turistika (cyklostezka, horolezectví...)	
Historické a kulturní památky	
Znamé osobnosti	
Zvyky, tradice	
Jiné:	

6. Ohodnoťte, jaký pocit sounáležitosti cítíte k danému území. (ohodnoťte číslicemi 1-5, 1- vůbec žádný, 5 – cítím, že k danému území patřím.)

Evropa	
Česká republika	
Morava	
Jihomoravský kraj	
Sloup	

7. Je důvod, proč žijete v městysi Sloup váš vztah k okolní krajině?

Ano	
Ne	

8. Jaká je podle Vás památka v obci, na kterou jste nejvíce hrdí?
-

9. Má Vaše rodina v městysi již více generací?

Ano, je v městysi více generací naší rodiny	
Ne, přistěhoval (a) jsem se	

10. Máte v plánu se z městyse odstěhovat, nebo se Vám tady líbí?

Chci se odstěhovat	
Nechci se stěhovat, líbí se mi tady	

11. Při označení odpovědi chci se odstěhovat z otázky číslo 10. Zaškrtněte důvod: (jen jedna možná odpověď)

Půjdu za prací	
Chci do většího města	
Nelíbí se mi život tady	
Mám zde nevyhovující bydlení	
Jiné	

12. Při označení odpovědi nechci se stěhovat z otázky číslo 10. Zaškrtněte důvod: (jen jedna možná odpověď)

Líbí se mi zdejší klid	
Mám rád přírodu v městysi	
Mám tady rodinu	
Nemám důvod se stěhovat	
Jiné	

13. Jste:

Žena	
Muž	

14. Váš věk je:

Do 15 let	
15 – 25	
26 – 40	
41 – 60	
61 a více let	

15. Vaše vzdělání je:

Základní	
Středoškolské bez maturity	
Středoškolské s maturitou	
Vysokoškolské	

Seznam zkratk

Sb. – Sbírk

Odst. – odstavec

Č. – číslo

Apod. – a podobně

Např. – například

NUTS – Nomenklatura územních statistických jednotek

Obr. – obrázek

a.s. – akciová společnost

s.r.o. - společnost s ručením omezeným

SLDB – Sčítání lidí, domů a bytů

CHKO – chráněná krajinná oblast

PR – přírodní rezervace

EVL – Evropsky významná lokalita